ਚੇਬਰੋਲੂ, ਲੀਲਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਰਾਓ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ.

v.

ਏ.ਪੀ. ਅਤੇ ਓ.ਆਰ. ਦੀ ਸਥਿਤੀ।

(2002 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3609)

ਅਪ੍ਰੈਲ 22, 2020

[ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਇੰਦਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਵਿਨੀਤ ਸਰਨ,
ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਅਨਿਰੁਧ ਬੋਸ, ਜੇ.ਜੇ.

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਆਰਟੀਕਲ 14, 15, 16 (1), 16 (4), 244 ਅਤੇ
371 ਡੀ; ਅਨੁਸੂਚੀ V - ਆਂਧ੍ਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1982 - ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਪੈਰਾ 5 (1) ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਨਿਯਮ,
1997 – ਸਾਬਕਾ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ .. ਨੰਬਰ 3/2000 ਨੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 100٪ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ - ਹੋਲਡ: ..
ਨੰਬਰ 3/2000 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ 100٪ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ , ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ 50٪ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ 100٪ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਅਨੁਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ ਅਤੇ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14, 15 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ
ਭਾਰਤ - ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ... 3/2000 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਅਨੁਸੂਚੀ V ਦਾ ਪੈਰਾ 5 (1) – ਇਸ ਦਾ ਦਾਇਰਾ - ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਰਾਜਪਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ - ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦਾ ਪੈਰਾ 5 (1) ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖੋ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਨੁਸੂਚੀ V ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
- ਸੋਧ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੂਰੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦੀ
ਕਾਨੂੰਨ[ਸੋਧੋ]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦਾ ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 309 – ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 1996 - ਆਰਆਰ। 22, 22 ਏ - .. ਨੰਬਰ 3/2000 ਸਾਬਕਾ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਪੋਸਟ - .. ਨੰਬਰ 3/2000, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਨਿਯਮ, 1996 ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ - ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ 22 ਅਤੇ 22 ਏ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
- ਆਯੋਜਿਤ: ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਐਕਟ ◌ਾ◌ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ
ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ - ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜਪਾਲ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਵਿਵਾਦਿਤ .. ਨੰਬਰ 3/2000।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦਾ ਪੈਰਾ 5 (1) - ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਕ ਵਧਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ - ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ: ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ
ਇਹ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਫੈਲਦਾ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ
ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਕਟ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦਾ ਪੈਰਾ 5 (1) - ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਭਾਗ- ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ - ਹੋਲਡ: ਸ਼ਕਤੀ

ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ-3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ - ਜਦੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਪੈਰਾ 5 ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ - ਸ਼ਕਤੀ ਅਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਅਨੁਸੂਚੀ V ਦਾ ਪੈਰਾ 5 (1) – ਪ੍ਰਭਾਵ
ਗ਼ੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ - ਧਾਰਤ: ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ "ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੋਧ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਤਾਲਮੇਲ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦਾ ਪੈਰਾ 5 (1) – ਕੀ ਪੈਰਾ ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ .. ਨੰਬਰ 3/2000 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਹੈ

ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੀ 5 (1) - ਆਯੋਜਿਤ: ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ਜ਼ੋਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ - ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ / ਜ਼ੋਨ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ 100٪ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਸੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ .. ਨੰਬਰ 3/2000 ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਤਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਰਨ ਚਾਹਵਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ/ਜ਼ੋਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ - ਇਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ - ਦੋਵਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਰਾਜਪਾਲ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਰਾਜਪਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ - ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 100٪ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਆਰਟੀਕਲ 16 (1) ਅਤੇ 16 (4) - ਕੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜੀ.ਓ.ਐਮ. ਨੰਬਰ 3/2000 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਗੀਕਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: .. ਨੰਬਰ 3/2000 ਨੇ 100٪ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ - ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।
16 (1) – ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ
ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਵਾਂਝੇ ਰਹੇ ਹਨ - ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - 100٪ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਨਮਰਜ਼ੀ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਗੈਰ-ਇਜਾਜ਼ਤਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - .. ਨੰਬਰ 3/2000 ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ 26.01.1950 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ - ਉਚਿਤਤਾ - ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ: ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਕੋਈ ਤੁਕ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਹ ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਸ ਗਏ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ - ਇਹ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ - ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ
26.01.1950 ਦੀ ਕਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਨ: ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕੀ ਹੈ?; ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ?

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦਾ ਪੈਰਾ 5 (1) ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੇਤਰ[ਸੋਧੋ] ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਸੋਧਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (2) ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 48] [71--]

ਅਪਵਾਦ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹਨ. ਇਹ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਪੈਰਾ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਅਨੁਸੂਚੀ V ਦਾ 5(1) ਸੋਧ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦੀ
ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਣਾ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਪਵਾਦਾਂ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ
ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ
ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ। ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਕੇਸ ਵਿੱਚ
ਰਾਜਪਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ
ਸਿਰਫ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਨਾ ਕਿ
ਉਸੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਬਣਾਓ। [ਪੈਰਾ 49] [72--]

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜਪਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਬਾਰੇ
ਰਾਜ ਦਾ। ਰਾਜਪਾਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ

ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 154] [160--]

ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੈਰਾ 5 (1) ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਰਾਜਪਾਲ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ/ਸੋਧ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ/ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਮਕਸਦ, ਪੰਜਵੇਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ। [ਪੈਰਾ 154] [161--]

<u>ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ◌ਾ◌ਂ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ?</u>

5. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 309 ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 22 ਅਤੇ 22ਏ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 54] [73-
-]

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਾਕਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ
ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ।
ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਪਾਲ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜੀ.ਓ. ਨੰਬਰ 3/2000 ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 57] [75--]

ਪੈਰਾ 5 (1), ਪੰਜਵੇਂ ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ, ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 154] [161-]

ਕੀ ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਭਾਗ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ?

ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰੀ ਪਾਸੂ ਹੈ
ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਾ। ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ
ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਭਾਗ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ। ਜਦੋਂ ਪੈਰਾ 5
ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ। ਇਹਨਾਂ
ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹਨ
ਉਲੰਘਣਾ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਟੀਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ। [ਪੈਰਾ 78] [90--]

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। [ਪੈਰਾ 154] [161-ਡੀ]

ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ
ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ?
ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ 2000 ਦੇ ਜੀਓਐਮਐਸ ਨੰਬਰ 3 ਵਿਚਾਲੇ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ

ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਭੂਗੋਲਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ / ਜ਼ੋਨਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ਜ਼ੋਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ। ਚਾਹਵਾਨ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ਜ਼ੋਨ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ 2000 ਦੇ .. ਨੰਬਰ 3 ਰਾਹੀਂ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹਵਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 371ਡੀ ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ਜ਼ੋਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੂਜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ ੩੭੧ ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਹਨ।

ਰਾਜਪਾਲ, ਅਤੇ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ । [ਪੈਰਾ 89] [101--; 102-]

ਰਾਜਪਾਲ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਉਦੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਸੀ।

ਪੂਰਾ ਰਾਜ। ਰਾਜਪਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 90] [102-]

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਰਾਜਪਾਲ ਇਸ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ

ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ। [ਪੈਰਾ 154] [161-]

ਕੀ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ?

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ੧੦੦ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਅਨੁਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸਾਹਨੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14, 15 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਭਾਰਤ ਦਾ। ਇਹ ਓਪਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ੨੬ ਜਨਵਰੀ ੧੯੫੦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਸ ਗਏ ਹਨ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਬੀਲੇ 6% ਹਨ। 100 ਫੀਸਦੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਕੇ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 371-ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ
ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਰਕੇ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।
[ਪੈਰਾ 127] [141--]

ਇੱਕ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੋਡ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਇਜਾਜ਼ਤਯੋਗ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਬਹੁਤ ਘੱਟ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਰਗ ਲਈ ਮੌਕਾ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਦੁਆਰਾ। ਧਾਰਾ 51-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੀ ਭਾਲ ਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 134] [143-]

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜੀ.ਓ. ਮਿਸ ਨੰਬਰ 3/2000 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ
ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਸਿਰਫ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 135] [143-]

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, .. ਨੰਬਰ 3/2000 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 154] [161- -]

ਕੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਆਰਟੀਕਲ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਗੀਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ?

100 ਫੀਸਦੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਆਰਟੀਕਲ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ। ਦਲੀਲ ਦੀ ਖਾਤਰ, ਇਹ ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ. [ਪੈਰਾ 140] [154-]

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਵਾਂਝੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਧਾਰਾ 16 (4) ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 100٪ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਪੋਸਟ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ / ਜ਼ੋਨ ਹੈ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ। ਇਹ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 141] [154-ਡੀ]

ਇਸ ਲਈ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਰਗੀਕਰਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਧਾਰਾ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੈ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 (4) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 154] [161-]

ਕੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜੋ ਮੂਲ ਅਤੇ ਕਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਹਨ, ਵਾਜਬ ਹੈ:

ਜੀ.ਓ. ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ 26.1.1950 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ੫੦ ਸਾਲਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਕੋਈ ਤੁਕ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਵੱਸ ਗਏ ਹੋਣ।
ਇਹ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ

ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਜਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਲੋੜਾਂ ਲਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ
ਇੱਕ ਘੱਟ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ
ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
ਵਾਜਬ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ। ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ
ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ 26.1.1950 ਦੀ ਕਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ
ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਹੈ
ਇੱਕ। [ਪਾਰਸ 147 ਅਤੇ 154] [157--; 166-]

ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। v. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1992) ਬੇਨਤੀ 3 ਐਸਸੀਸੀ 217 : [1992] 2 ਬੇਨਤੀ
ਐਸਸੀਆਰ 454 –
ਇਸ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਰਾਮ ਕਿਰਪਾਲ ਭਗਤ ਅਤੇ ਹੋਰ। 5. ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (1969)
3 ਐਸਸੀਸੀ 471 : [1970] 3 ਐਸਸੀਆਰ 233; ਹੋਤਾ ਵੈਂਕਟ ਸੂਰਿਆ, ਸ਼ਿਵਰਾਮ, ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. v.
ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [1962] 2 535; ਐਡਵਿੰਗਸਨ ਬਰੇਹ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। [1966] 2
ਐਸਸੀਆਰ 770; ਸਮਾਥਾ ਬਨਾਮ ਸਮਾਥਾ ਬਨਾਮ। ਏ.ਪੀ. ਰਾਜ
(1997) 8 ਐਸਸੀਸੀ 191; ਪੂਰਨ ਲਾਲ ਲਖਨਪਾਲ ਬਨਾਮ ਪੂਰਨਲਾਲ ਲਖਨਪਾਲ ਵਿ.
ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸਸੀ 1519: [1962] 1 ਐਸਸੀਆਰ 688; ਬੰਬੇ ਡਾਇੰਗ
ਐਂਡ ਐਮਐਫਜੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (3) ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਇਨਵਾਇਰਨਮੈਂਟਲ ਐਕਸ਼ਨ ਗਰੁੱਪ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2006) 3
ਐਸਸੀਸੀ 434 : [2006] 2 ਐਸਸੀਆਰ 920; ਐਸ.ਕੇ. ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ. v.
ਕੇ.ਪੀ. ਜੈਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ., (1979) 3 54 : [1979] 2
1184; ਐਸ.ਆਰ. ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2001)
7 ਐਸਸੀਸੀ 126 : [2001] 1 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 621; ਕਰਨਲ ਏ.ਐਸ. ਅਈਅਰ
ਅਤੇ ਓ.ਆਰ. ਵੀ ਵੀ ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ, (1980) 1 ਐਸਸੀਸੀ 634 : [1980] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1036; ਅਜੈ
ਹਾਸੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਖਾਲਿਦ ਮੁਜੀਬ ਸੇਹਰਾਵਰਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1981) 1 ਐਸਸੀਸੀ 722: [1981]
2 ਐਸਸੀਆਰ 79; ਈ.ਪੀ. ਰਾਏਪਾ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ.,
(1974) 4 ਐਸਸੀਸੀ 3 : [1974] 2 ਐਸਸੀਆਰ 348; ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ
(1978) 1 ਐਸਸੀਸੀ 248 : [1978] 2 ਐਸਸੀਆਰ 621; ਆਰ.ਸੀ. ਪੌਂਡਿਆਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ
ਐਂਡ ਓਰਜ਼, (1994)
1 ਐਸਸੀਸੀ 324 : [1993] 1 ਐਸਸੀਆਰ 891; ਸਿੱਕਮ ਰਾਜ
ਸੁਰੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1994) 5 ਐਸਸੀਸੀ 282
: [1994] 5 ਐਸਸੀਆਰ 563; ਪੀਅਰਲੈਸ ਜਨਰਲ ਫਾਈਨਾਂਸ ਅਤੇ
ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ, ਐਲ.ਡੀ. ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. v. ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ,
(1992) 2 ਐਸਸੀਸੀ 343 : [1992] 1 ਐਸਸੀਆਰ 406; ਵੀ. ਜਗਨਨਾਥ
ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ। v. ਏ.ਪੀ. ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਰਾਜ, (2001) 10 401: [2001] 5 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 179;
ਐਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਓ ਅਤੇ

ਏ.ਐਨ.ਆਰ. v. ਵਪਾਰਕ ਕਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ,
(1990) 2 ਐਸਸੀਸੀ 259 : [1990] 1 ਐਸਸੀਆਰ 561; ਐਮ.ਆਰ. ਬਾਲਾਜੀ ਅਤੇ
ਓ.ਆਰ.ਐਸ. v. ਮੈਸੂਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, [1963] ਸੁਪ 1 ਐਸਸੀਆਰ 439; ਐਮ. ਨਾਗਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। v. ਭਾਰਤ ਸੰਘ
ਅਤੇ ਹੋਰ, (2006) 8 212 : [2006] 7 ਬੇਨਤੀ 336 - ਭਰੋਸੇਯੋਗ
'ਤੇ।
ਜਤਿੰਦਰ ਬਨਾਮ ਜਤਿੰਦਰਾ ਬ. ਬਿਹਾਰ ਪ੍ਰਾਂਤ, (1949) ਐਫਐਲਜੇ 225; ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ
ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਨਿਊ ਪਿੰਕ ਸਿਟੀ ਨਿਰਮਾਣ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਮਤੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਏਐਨਆਰ, (2015) 7
ਐਸਸੀਸੀ 601: [2015] 5 ਐਸਸੀਆਰ 365; ਬੀ.ਐਸ. ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ। v. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏਆਈਆਰ
1981 ਐਸਸੀ 561 : [1981] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1024;
ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਕੇਸਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਕੇਰਲ ਰਾਜ, (1973) 4 ਐਸਸੀਸੀ
225 : [1973] ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਵਾਮਨ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ। v. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1981) 2 362 : [1981]
2 1; ਆਈ.ਆਰ. ਕੋਏਲੋ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਐਲ.ਆਰ. ਟੀ.ਐਨ. ਰਾਜ, (2007) 2 ਐਸਸੀਸੀ 1 : [2007] 1
ਐਸਸੀਆਰ 706; ਨੀਲਿਮਾ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਨੀਲਿਮਾ ਮਿਸ਼ਰਾ
ਹਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪੇਂਟਿੰਗ ਅਤੇ ਤੀਰ; ਹੋਰ, (1990) 2 ਐਸਸੀਸੀ 746 : [1990] 2 ਐਸਸੀਆਰ 84; ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਰਾਂਕੰਦਿਆਲ
ਇਰਾਵਥੂ ਕਨਪਰਾਵਣ ਕਲਿਆਣੀ ਅੰਮਾ ਅਤੇ ਤੀਰ; ਓਰਸ। ਵੀ.ਕੇ. ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਤੀਰ; ਓਰ, ਏਅਰ 1996, ਐਸਸੀ
1963: [1996] 2 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1;
ਚੰਦਾਵਰਕਰ ਐਸ ਆਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਆਸ਼ਾਲਤਾ ਐਸ ਗੁਰਮ, (1986) 4 ਐਸਸੀਸੀ 447: [1986] 3 ਐਸਸੀਆਰ
866; ਜੈ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਰਕਸ
ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਫੈਸਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਐਨਆਰ, (2006)
8 ਐਸਸੀਸੀ 677 : [2006] 6 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 189; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਟਿਊਬਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ
ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਐਂਡ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਏਐਨਆਰ, (1993) 2
ਐਸਸੀਸੀ 144: [1993] 1 ਐਸਸੀਆਰ 340; ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਏ.ਪੀ. ਰਾਜ,
(1969) 1 ਐਸਸੀਸੀ 839 : [1970] 1 ਐਸਸੀਆਰ 115; ਸੰਦੀਪ ਅਤੇ
ਓ.ਆਰ.ਐਸ. v. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ. (2016) 2 ਐਸਸੀਸੀ 328 : [2015] 14 ਐਸਸੀਆਰ 328; ਫਜ਼ਲ
ਗਫੂਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਓਸਮਾਨੀਆ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1988) 4 ਐਸਸੀਸੀ 532,
ਐਨਟੀਆਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਹੈਲਥ ਸਾਇੰਸ, ਵਿਜੇਵਾੜਾ ਬਨਾਮ ਜੀ ਬਾਬੂ ਰਾਜੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ.
(2003) 5 ਐਸਸੀਸੀ 350: [2003] 2 ਐਸਸੀਆਰ 781; ਆਰ.ਐਸ. ਰਘੁਨਾਥ
v. ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, [1991] ਬੇਨਤੀ 1 387; ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ. ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ, [1977] 2
ਐਸਸੀਆਰ 421, ਸੰਵਰਮਲ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਵਿਸ਼ਵ ਸਹਿਕਾਰੀ

ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ, [1990] 1 ਐਸਸੀਆਰ 862,
ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਆ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਕੱਤਰ, ਮਾਲ ੀਆ ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ, [1964] 4 ਐਸਸੀਆਰ 280, ਡਾ ਫਜ਼ਲ ਗਫੂਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਓਸਮਾਨੀਆ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1988) 4 ਐਸਸੀਸੀ 532; ਡਾ.
ਸੀ. ਸੁਰੇਖਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, ਏਆਈਆਰ 1989 ਐਸਸੀ 44 : (1988)
4 ਐਸਸੀਸੀ 526; ਐਮ.ਪੀ. ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ. v. ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ
(1997) 7 ਐਸਸੀਸੀ 592 : [1997] 1 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 671;
ਊਸ਼ਾ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਊਸ਼ਾ ਮਹਿਤਾ ਵਿ. ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ, ਜੌਹਨ ਵਲਾਮਾਟੋਮ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (2003) 6 ਐਸਸੀਸੀ 611: [2003] 1 ਬੇਨਤੀ। 638; ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ,
ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਜਲ ਸੰਸਥਾਨ ਬਨਾਮ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੇਵੀ, (2009) 7 ਐਸਸੀ
205 : [2009] 9 ਐਸਸੀਆਰ 791; ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ
ਦੇਬਾਸ਼ੀਸ਼ ਮੁਖਰਜੀ, ਏਆਈਆਰ 2011 ਐਸਸੀ 3667: [2011] 13 ਐਸਸੀਆਰ 1077; ਮੋਹਨ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘਾਨੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ। v. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1992) ਪੰਨਾ 1 594 : [1991] 1 ਬੇਨਤੀ 46; ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਐਮ. ਥਾਮਸ, (1976)
2 ਐਸਸੀਸੀ 310: [1976] 1 ਐਸਸੀਆਰ 906; ਕੇ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੂਰਤੀ
(ਡਾ.) ਅਤੇ ਹੋਰ। v. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਏਐਨਆਰ, (2010) 7 ਐਸਸੀਸੀ 202 : [2010] 6 ਐਸਸੀਆਰ 972; ਆਰ. ਚਿਤ੍ਰਲੇਖਾ ਬਨਾਮ ਅਵਸਥਾ
ਮੈਸੂਰ, ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 1823: [1964] 6 ਐਸਸੀਆਰ 368; ਏਮਜ਼ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਏ.ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ.ਐਸ., ਜੇ.ਟੀ 2001 (7) ਐਸ.ਸੀ.
ਲਿੰਗੱਪਾ, ਪੋਚਨਾ, ਅਪੇਲਵਾਰ, ਅਤੇ ਹੋਰ। v. ਰਾਜ
ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ। (1985) 1 ਐਸਸੀਸੀ 479: [1985] 2 ਐਸਸੀਆਰ 224; ਬੇਰੀਅਮ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਬੋਰਡ ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 295: [1966] ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 311; ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ। v. ਲਛਮੀ ਨਰਾਇਣ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2018) 10
ਐਸਸੀਸੀ 396 : [2018] 10 ਐਸਸੀਆਰ 663 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ.

<u>ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ</u>

[1970] 3 SCR 233	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 40
[1962] 2 SCR 535	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 41
[1966] 2 SCR 770	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 42
(1997) 8 ਐਸਸੀਸੀ 191	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 43
[2015] 5 SCR 365	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ	ਪੈਰਾ 43

[1962]	1 SCR 688	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 45
[2006]	2 SCR 920	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 46
[1979]	2 SCR 1184	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 47
[1981]	1 SCR 1024	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 55
[1973]	ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 58
[1981]	2 SCR 1	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 59
[2007]	1 SCR 706	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 60
[2001]	1 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 621	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 63
[1980]	1 SCR 1036	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 64
[1981]	2 SCR 79	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 65
[1974]	2 SCR 348	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 66
[1978]	2 SCR 621	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 67
[1990]	2 SCR 84	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 68
[1993]	1 SCR 891	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 71
[1994]	5 SCR 563	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 72
[1996]	2 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 75
[1992]	1 SCR 406	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 76
[1986]	3 SCR 866	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 77
[2006]	6 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 189	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 81
[1993]	1 SCR 340	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 81
[1970]	1 SCR 115	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 82
[2015]	14 SCR 328	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 82
(1988)	4 SCC 532	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 82, 83
(1988)	ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 794	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 82
[2003]	2 SCR 781	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 82
[1977]	2 SCR 421	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 83
[1990]	1 SCR 862	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 83

[1964]	4 SCR 280	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 83
(1988)	4 SCC 526	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 86
(1988)	ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 794	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 86
[2001]	5 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 179	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 87
[1990]	1 SCR 561	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 88
[1997]	1 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 671	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 91
(2012)	12 SCC 419	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 92
[2003]	1 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 638	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 92
[2009]	9 SCR 791	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 92
[2011]	13 SCR 1077	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 92
[1991]	1 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 46	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 95
[1963]	ਬੇਨਤੀ 1 SCR 439	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 110
[1976]	1 SCR 906	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 111
[2006]	7 ਬੇਨਤੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 336	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 112
[2010]	6 SCR 972	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 114
[1964]	6 SCR 368	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਨੰ	ਪੈਰਾ 116

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2002 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3609.

ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 20239 ਵਿੱਚ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 23.11.2001 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2000 ਵਿੱਚ।

ਨਾਲ

2002 ਦਾ ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 7040.

ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ, ਏ. ਆਦਿਨਾਰਾਇਣ ਰਾਓ, ਆਰ. ਵੈਂਕਟਰਮਣੀ, ਸਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ,
ਸੀ.ਐਸ.ਐਨ. ਮੋਹਨ ਰਾਓ, ਆਰ. ਸੰਥਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਣਨ, ਲੋਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਆਦਿੱਤਿਆ ਕੁਮਾਰ ਆਰਚੀਆ, ਐਮ.ਐਸ. ਸੰਗੀਤਾ ਚੰਦਰ,
ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ, ਆਨੰਦ ਪਦਮਨਾਭਨ, ਜੀ. ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸੁਯੋਧਨ ਬਿਰਾਪਨੇਨੀ, ਐਮ.ਐਸ. ਫਿਲਜਾ ਮੁਨਿਸ, ਭਰਤ ਜੇ
ਜੋਸ਼ੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਤਿਨੀ ਬਾਸੂ, ਮੋਹਦ। ਵਾਸੇ ਖਾਨ,
ਜੀ.ਵੀ.ਆਰ. ਚੌਧਰੀ, ਕੇ. ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਚੌਧਰੀ, ਹਰਸ਼ ਸਿੰਘਲ, ਹਿਤੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਸ ਉਦੈ ਕੇ ਸਾਗਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ
ਸਵਾਤੀ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਮੋਹਿਤ ਰਾਓ, ਜੀ.
ਰੈਂਡੀ, ਟੀ. ਵਿਜੇ ਭਾਸਕਰ ਰੈਂਡੀ, ਦਿਗਵਿਜੇ ਹਰੀਚੰਦਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੀ. ਕੇ.
ਪੇਸ਼ ਹੋਈਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਚਰਿਤਾ, ਹੇਮਲ ਕਿਰਿਤਕੁਮਾਰ ਸੇਠ, ਸ਼ਿਵਮ ਸਿੰਘ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਪਤਾ, ਉਦਿਤਾ ਸਿੰਘ, ਲਕਸ਼ਮੀ
ਰਮਨ ਸਿੰਘ, ਜੌਹਨ ਮੈਥਿਊ, ਮੈਸਰਜ਼ ਵੈਂਕਟ ਪਲਵਾਈ ਲਾਅ ਐਸੋਸੀਏਟਸ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।
ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?

ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.

1. ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਬਕਾ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੰਬਰ 3 ਮਿਤੀ 10.1.2000 ਦੀ ਵੈਧਤਾ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 100٪ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 33.1/3٪ ਔਰਤਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।
ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਚੁਣੌਤੀ ਅਧੀਨ ਹਨ।

2. 11.1.2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 (ਏ) (ਬੀ) (ਸੀ) ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
ਅਤੇ (ਡੀ) ਅੰਤਰ-ਸੰਪਰਕ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ. ਸਵਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:
(1) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 (1) ਪੈਰਾ 5 (1) ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕੀ ਹੈ?

ਕੀ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ?

(ਅ) ਕੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ?

ਕੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਭਾਗ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਓਵਰਸਾਈਡ ਕਰਦੀ ਹੈ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ?

ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ 100٪ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ?

ਕੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਆਰਟੀਕਲ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਗੀਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ?

ਚਾਹੇ ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ (ਭਾਵ, ਮੂਲ ਅਤੇ ਕਟ-ਆਫ)
ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਤਾਰੀਖ ਵਾਜਬ ਹੈ?

ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ .. ਨੰਬਰ 275 ਮਿਤੀ 5.11.1986 ਦੁਆਰਾ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ") ਨੇ 25.8.1989 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 2305-06/1991 ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ 20.3.1998 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜੀ.ਓ.ਐਮਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ .. ਨੰਬਰ 73 ਮਿਤੀ 25.4.1987 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੰਬਰ 275 ਮਿਤੀ 5.11.1986 ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਯੋਗ ਸਥਾਨਕ ਆਦਿਵਾਸੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗੈਰ-ਆਦਿਵਾਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ 5276/1993। ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ 5.6.1996 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜੀ.ਓ.ਐਮਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨੰਬਰ 73 ਮਿਤੀ 25.4.1987 ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਭਾਰਤ ਦਾ। ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਡੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 20.8.1997 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਫੈਸਲਾ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 16198/1988 ਵਿੱਚ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਗੈਰ-ਕਬਾਇਲੀ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ 6437/1998 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਆਗਿਆ 18.12.1998 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 18.12.1998 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।
ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੀ.ਓ.ਐਮਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਨੰਬਰ 3 ਮਿਤੀ 10.1.2000 ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 100٪ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਜੀਓਐਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, 3 ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਜੀ.ਓ.
ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ.

ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਖਰਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਦਮ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸੀ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ। 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝਣਯੋਗ ਵਿਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜੀ.ਓ. ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਕਦਮ ਸੀ। ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ,
ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਕਿ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5, ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰੋ। ਇਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਸਮੇਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ।

ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 100% ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16। ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੀ ਧਾਰਾ 1, ਪੈਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ .. ਨੰਬਰ 3 ਹੈ
ਡੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਓਪਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ 50 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਢਿੱਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੀ.
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

.. ਨੰਬਰ 3 ਮਿਤੀ 10.1.2000, ਜਿਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ,
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹਨ। ਆਰਡਰ ਇੱਥੇ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਜਦੋਂ ਕਿ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਜਨਤਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।
ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ;

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਜੀ.ਓ.ਐਮ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 275, ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਮਿਤੀ 5.11.1986 ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ
ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਏ ਸਿਰਫ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 25.8.1989 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 1988 ਦੇ ਆਰ.ਪੀ.ਨੰਬਰ 6377 ਅਤੇ 6379 ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ
ਜੀ.ਓ.ਐਮ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 275, ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਮਿਤੀ 5.11.1986 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (1) ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ
ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਅਜਿਹੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ;

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ
ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ ਪੂਰਬੀ ਗੋਦਾਵਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਾਮਪਚੋਦਿਆਰਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਫਸਰ ਆਈਟੀਡੀਏ ਦੁਆਰਾ 1997 ਦੀ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 874 ਵਿੱਚ 20-8-1997 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ
ਅਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ
ਯੋਗ ਸਥਾਨਕ ਕਬਾਇਲੀ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ;

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ 22.9.1997 ਵਿੱਚ ਓ.ਏ.ਨੰਬਰ 4598/97 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ
ਸੈਕੰਡਰੀ ਗ੍ਰੇਡ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਤੇਲਗੂ ਪੰਡਤਾਂ, ਗਰੇਡ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਜੀ.ਓ.ਐਮ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 275, ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਮਿਤੀ 5.11.1986 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਏਜੰਸੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ
ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6437/98 ਮਿਤੀ 18 ਦਸੰਬਰ 1998 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ,
ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਰਾਜ 1989 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 14562-63 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਵੇ:

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਸਰਕਾਰ ਨਿਯਮ 4 (ਬੀ) 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 1992 ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 22ਏ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 33 1/3٪ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

8. ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਬੀਲੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ;

10. ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ 5.11.1986 ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ;

11. ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਭਾਗ-V- ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਗਜ਼ਟ ਦਾ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅੰਕ, ਮਿਤੀ 10.1.2000.

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ 5 ਨਵੰਬਰ 1986 ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਜੀ.ਓ.ਐਮ.ਐਸ ਨੰਬਰ 275 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੁਪਰਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ 1988 ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਜੀ.ਓ.ਐਮ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 73 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1982 (1982 ਦਾ ਐਕਟ 1) ਦੀ ਧਾਰਾ 78 ਅਤੇ 79 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 169 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ।
ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੰਚਾਇਤ ਰਾਜ ਐਕਟ, 1994 ਦੀ ਧਾਰਾ 195 ਅਤੇ 268
(1994 ਦਾ ਐਕਟ 13) ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਕੂਲ ਵਿਦਿਅਕ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 4 (ਏ) ਜੋ ਕਿ ਜੀ.ਓ.ਐਮ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 538 ਸਿੱਖਿਆ (ਸਰ.2) ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ 20 ਨਵੰਬਰ 1998 ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਦੇ ਨਿਯਮ 22 ਅਤੇ 22ਏ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 1996 ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਸਥਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ,
ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੋਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 33 1/3٪
ਔਰਤਾਂ।

ਵਿਆਖਿਆ:- ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, 'ਸਥਾਨਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਉਮੀਦਵਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਅਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੁਦ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਲਗਾਤਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।
ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ 26 ਜਨਵਰੀ 1950 ਤੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਏ.ਪੀ. ਐਜ਼ੂਕੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1982 ਦੀ ਧਾਰਾ 78 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਵਿਦਿਅਕ ਸੇਵਾ। ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
ਵਰਗੀਕਰਨ, ਭਰਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ, ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ
ਵਿਦਿਅਕ ਸੇਵਾ ਦਾ। ਧਾਰਾ 79 ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ, ਹਟਾਉਣ, ਰੈਂਕ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਏ.ਪੀ. ਪੰਚਾਇਤ ਰਾਜ ਐਕਟ, 1994 ਦੀ ਧਾਰਾ 169 ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ
ਮੰਡਲ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ,
ਭਰਤੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ। ਧਾਰਾ 195
ਏ.ਪੀ. ਪੰਚਾਇਤ ਰਾਜ ਐਕਟ, 1994 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ, ਭਰਤੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ, ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 268 ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ।

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 1996 ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਦਾ ਨਿਯਮ 22
ਨਿਯਮ, 1996 ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 22 ਇੱਥੇ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ (ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ): (1) ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ, ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ, ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਔਰਤਾਂ,
ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ, ਹੁਨਰਮੰਦ ਖਿਡਾਰੀ, ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕ
ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ
ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕਾ
ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ, ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

() ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ, ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ;

() ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਵਰਗ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।

(2) (ਓ) ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇਕਾਈ 100 ਅਸਾਮੀਆਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਛੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ
ਕਬੀਲਿਆਂ, 25 ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 54 ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 22-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਇਸ ਨਿਯਮ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸੌ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਇਕਾਈ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਨਿਯਮ 22-ਏ: ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ: ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਐਡਹਾਕ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ:

(1) ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਢੁਕਵੀਆਂ ਹਨ, ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪੂਰਨ ਤਰਜੀਹ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦ ਬਰਾਬਰ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਓਪਨ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ (ਗਰੁੱਪ-ਏ), ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਹਰੇਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ 33 1/3٪ ਅਸਾਮੀਆਂ ਤੱਕ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਹੋਵੇਗਾ
(ਗਰੁੱਪ-ਬੀ), ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ (ਗਰੁੱਪ-ਸੀ), ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ
(ਗਰੁੱਪ-ਡੀ), ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦਾ ਕੋਟਾ।

(3) ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰਨ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ
ਸਿਰਫ।

ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਛੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਏ.ਪੀ. ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1997, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ

ਨਿਯਮ ੨੨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਏ
ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ।
ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਧਾਰਾ ੩੦੯ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ੨੨ ਅਤੇ ੨੨ ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦਲੀਲਾਂ

ਮੋਹਨ ਰਾਓ, ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀਵੀਆਰ ਚੌਧਰੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੋਰ
ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ
ਗਈ ਹੈ।
ਪੰਜਵੇਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ। ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ[ਸੋਧੋ] ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1986 ਦੀ .. ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ
ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ, ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਜੀ.ਓ. ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ 100٪ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ
ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 371-ਡੀ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੇਲੰਗਾਨਾ
ਲਈ ਵੀ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ
ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ ੩੭੧ ਡੀ ਨੂੰ ਭੂਗੋਲਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਖੇਤਰ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ
ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ
ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ
ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ਜ਼ੋਨਲ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ। ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ਜ਼ੋਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ
ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ
ਕਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ
ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ, ਚਾਹਵਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ
ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਜਾਂ ਜ਼ੋਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ
ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਖੋਹ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੀ.ਓ. ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 371-ਡੀ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ
ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮੰਦਭਾਗੀ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਤਵੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਉਹ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੈਰਿਟ
ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਧਿਆਪਨ ਦਾ ਮਹਾਨ ਪੇਸ਼ਾ
ਇਸ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ
ਅਣਉਚਿਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਕਾਰਵਾਈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਆਰਟੀਕਲ 16 ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ 50% ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਜੀ.ਓ. ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਲਟ-ਉਤਪਾਦਕ ਹੋਵੇਗਾ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਅਤੇ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜ਼ੋਰ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ
ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਦਾ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਬਾਇਲੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਬਾਇਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ

ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਯੋਗਤਾ
ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ. ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਚ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 22 ਅਤੇ 22 ਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਸਾਇਆ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਜਾਂ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ
ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ[ਸੋਧੋ] ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ

ਅਨੁਸੂਚੀ V ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ..
ਨੰਬਰ 3/2000 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।
ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ 1997 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਵੀ 100٪ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਵਰਗੀਕਰਨ ਸਿਰਫ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰੰਤਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ
26.1.1950 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖੇਤਰ ਮਨਮਰਜ਼ੀ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹਨ
ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਵੀ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ 100٪ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚੀ V ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ
ਸੰਵਿਧਾਨ[ਸੋਧੋ] ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏ ਜਾਂਦੇ, ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਜੋ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ, ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਹੈ।
ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਬਾਰੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ
ਅਨੁਸੂਚੀ ५ ਦੇ ਪੈਰਾ ५ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਧਾਰਾ ३७१ ਡੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ।

ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
15 ਅਤੇ 16 ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 37, 38, 47 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ
ਅਤੇ 51 (ਏ)। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ; ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੈ, ਧਾਰਾ 330 ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।
ਧਾਰਾ 332 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 335 ਐਫ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 338 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 338ਏ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 339, 341, 342 ਅਤੇ 334, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 343 ਡੀ ਅਤੇ 343 (ਟੀ) (ਐਚ) ਐਸਸੀ / ਐਸਟੀ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ।

ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਧਾਰਾ 244 ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
6. ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਨਤਾ ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਹੈ

ਮਨਮਾਨੀ ਵਿਰੋਧੀ। ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 50% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਭੇਦਭਾਵ, ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। v. ਯੂਨੀਅਨ
ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1992) 3 ਸਤੰਬਰ ਐਸਸੀਸੀ 217, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ
ਸੋਧ/ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪ-ਵੰਡਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 16 (4) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਮੂਹ ਪਿਛੜੇਪਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੈ। ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋਰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ
ਖੇਤਰ[ਸੋਧੋ] ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਪਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਥਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ .. ਨੰਬਰ 3/2000 ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼ ਧਾਰਾ ੩੭੧ ਡੀ ਅਤੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ੫ ਦਾ ਪੈਰਾ ੫ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੇ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ, ਉਪਾਅ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਹੇਠਾਂ ਉੱਪਰ" ਪਹੁੰਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾ ਕੇ, ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਕੇ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੀ ਹੈ ਕਿ
ਜੀ.ਓ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ ਵੈਂਕਟਰਮਣੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਪੰਜਵੀਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ
ਹਿੱਤਾਂ, ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ
ਖੇਤਰ[ਸੋਧੋ] ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪਾਰਸ ੨ ਅਤੇ ੫ ਇਸ ਦਾ ਸਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਪੈਰਾ 2 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 5 ਸਮਰੱਥ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜਪਾਲ, ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਸ਼ਕਤੀਆਂ[ਸੋਧੋ] ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਿਰਵਿਘਨ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਪੈਰਾ 5 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, "ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ", ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਪਕ ਹੈ. ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼

ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ, ਤੰਦਰੁਸਤੀ, ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਨੀਤੀ ਦਾ ਖੇਤਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਅਤੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ ਵੈਂਕਟਰਮਾਨੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ
ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਕਬੀਲੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਨ ਵਰਗ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਜੀ.ਓ. ਸਥਾਨਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦਾ ਪੱਖ ਲੈਣ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ
ਧਾਰਾ 14 ਜਾਂ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਵੇਂ
ਜੀ.ਓ. ਜਮਾਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ 16 (1)।

ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ ਵੈਂਕਟਰਮਣੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ ੩੭੧ ਡੀ ਅਤੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ੫ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ
ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਦਾ
ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ, ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਲਈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 371-ਡੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5
ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ
ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 371-ਡੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ
ਕਿ ਜੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼
ਸਬੰਧਤ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੱਖਰੇ ਹਨ,
ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ ਵੈਂਕਟਰਮਣੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸ਼ਡਿਊਲ 5 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ
ਕੋਡ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਰਗੀਕਰਨ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹਨ

ਖੇਤਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।
ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਆਮ ਗੈਰ-ਉਪਲਬਧਤਾ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ
ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਨ ਤੱਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਥਾਨਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੰਭਵ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਸਿੱਖਿਆ
ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ 31,485 ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ
ਦੇ ਕੁੱਲ ਖੇਤਰ ਦਾ ਲਗਭਗ 11% ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਕਾਕੁਲਮ ਵਿੱਚ 5938 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿੰਡ ਵੰਡੇ ਗਏ ਹਨ।

ਵਿਜੇਨਗਰਮ, ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ, ਪੂਰਬੀ ਗੋਦਾਵਰੀ, ਪੱਛਮੀ ਗੋਦਾਵਰੀ, ਖੰਮਮ, ਵਾਰੰਗਲ, ਆਦਿਲਾਬਾਦ ਅਤੇ ਮਹਿਬੂਬਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਧੇਰੇ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਆਪਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ, ਵਿਭਾਗ
ਕਬਾਇਲੀ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਨੇ ਵਿਦਿਅਕ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ
ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ।

ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ, ਕਬਾਇਲੀ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ
ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰੂਕੁਲ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ, ਆਸ਼ਰਮ ਸਕੂਲ, ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ, ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਕਬੀਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੇ ਚੰਗੇ ਨਤੀਜੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਡੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ ਆਦਿਨਾਰਾਇਣ ਰਾਓ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ
ਰੰਜਮ ਅਤੇ ਵਿਜ਼ਾਗਾਪਟਨਮ। 1839 ਦੇ ਐਕਟ ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਦੇ ਏਜੰਸੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਬਾਇਲੀ / ਏਜੰਸੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1874 ਵਿੱਚ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਐਕਟ, V ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਡਿਊਲ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਦਿਵਾਸੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ. ਗਵਰਨਰ-ਇਨ-ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1919 ਨੇ "ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ
ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਖੇਤਰ" ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗਵਰਨਰ-ਇਨ-ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ,
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ
ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਸ਼ਡਿਊਲ 5 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਸਿਰਫ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 46 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ ਆਦਿਨਾਰਾਇਣ ਰਾਓ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗਲ ਜਾਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
ਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗ਼ੈਰ-ਆਦਿਵਾਸੀ ਹਨ

ਖੇਤਰ[ਸੋਧੋ] ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ/ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਗ਼ੈਰ-ਕਬਾਇਲੀ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ, ਖਰੀਦ, ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ
ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਕਬਾਇਲੀ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੋਲਦੇ ਹਨ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ। ਪਹੁੰਚਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ,
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਆਪਕ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ,
ਜਿਸ ਨਾਲ ਚਿਰਕਾਲੀਨ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਖਰਤਾ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਧਾਰਾ ੩੭੧ ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 371 ਡੀ (10) ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੪ ਅਤੇ ੧੬ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਬਣਾਉਣਾ। ਅਨੁਸੂਚੀ ੫ ਦੇ ਪੈਰਾ ੫ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਡੀ ਹੈ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੂਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਾਠ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 244 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸੂਚੀ V ਮੂਲ ਪਾਠ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਟੱਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਟੈਸਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ. ਉਸਨੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ
ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1973 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਮੂਲ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਮੂਲ ਪਾਠ ਦੀ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਪੈਰਾ 5 (1) ਸ਼ਡਿਊਲ 5 ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਖਤੀ ਧਾਰਾ 371-ਡੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।
ਸ਼ਡਿਊਲ V.

ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਜੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਆਮ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਉਲਟ, ਫਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਤੱਕ ਵੀ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਵਾਦ ◌ਾ◌ੂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਅਤੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੈ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਨੂੰ
ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ; ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਤੋਂ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਕਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਰਪੇਸ਼ ਹੋਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1: ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕੀ ਹੈ?; ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 (ਏ): ਕੀ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ?

ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ੨੪੪ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 244 ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਖੇਤਰ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਬੰਧ
ਸ਼ਡਿਊਲ 5 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 244 ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਧਾਰਾ 244। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ—(1) ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ:
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ
ਅਸਾਮ, ਮੇਘਾਲਿਆ, ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ।

ਛੇਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਸਾਮ, ਮੇਘਾਲਿਆ ਰਾਜ ਦੇ ਕਬਾਇਲੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।
ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ੋਰਮ।

ਧਾਰਾ 244 ਅਸਾਮ, ਮੇਘਾਲਿਆ, ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 244 (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
V. ਐਕਸਟੈਂਸੋ ਵਿੱਚ ਸ਼ਡਿਊਲ V ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ:
[ਧਾਰਾ 244(1)]

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਭਾਗ

ਜਨਰਲ

"1. ਵਿਆਖਿਆ- ਇਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ, 'ਰਾਜ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮ, ਮੇਘਾਲਿਆ, ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਰਾਜ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ।—ਵਿਸ਼ਾ
ਇਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਰਾਜਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ।—ਹਰੇਕ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਲਾਨਾ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਹੋਣਗੇ
ਇਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਲੋੜ ੀਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਪਰੋਕਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੱਕ ਵਧੇਗੀ।

ਭਾਗ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ

ਕਬੀਲੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ—(1) ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਜੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਕਬੀਲੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ
ਵੀਹ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹੋਣਗੇ
ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ:
ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਅਜਿਹੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਨ, ਬਾਕੀ ਸੀਟਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

(2) ਇਹ ਕਬੀਲੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ
ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ ਜੋ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਰਾਜਪਾਲ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ,

(ਏ) ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ;
(ਅ) ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ; ਅਤੇ

() ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮਾਮਲੇ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ।—(1) ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਰਾਜਪਾਲ ਜਨਤਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਕਿ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ
ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਪ-ਪੈਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਰਾਜਪਾਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਭਲੇ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਆਮਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ-
ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ;

ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ;
() ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਵਜੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ।

ਇਸ ਪੈਰਾ ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਪਾਲ ਰੱਦ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਸੰਸਦ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਐਕਟ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ
ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪੈਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮ ਤੁਰੰਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ,
ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਪੈਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ
ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ, ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਹੈ
ਰਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਕਬੀਲੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕੌਂਸਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਭਾਗ

ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੇਤਰ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ।—(1) ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ,
'ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਖੇਤਰ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਐਲਾਨ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ-

ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਓ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹਿੱਸਾ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ
ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ;

() ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ;
ਬਦਲਣਾ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੁਆਰਾ,
ਕੋਈ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ;

ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੋ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ, ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਾ
ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੇਤਰ;

ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪੈਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਓ ਜੋ ਹੋਣੇ ਹਨ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ,

ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਪ-ਪੈਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਇਸ ਪੈਰਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਗਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

ਭਾਗ

ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ

ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ।—(1) ਸੰਸਦ ਕਿੱਥੋਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜਨ, ਭਿੰਨਤਾ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਇਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਧੀ ਗਈ ਹੈ।

(2) ਇਸ ਪੈਰਾ ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਧਾਰਾ 368 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ।

ਰਾਜ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦਾ ਪੈਰਾ 3 ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਰੰਤਰ ਅੰਤਰ-ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਭੇਜਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ
ਜਦੋਂ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ
ਖੇਤਰ, ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

37. ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮਥਾ ਬਨਾਮ ਸਮਥਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਏ.ਪੀ. ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਦੀ ਸਥਿਤੀ, (1997) 8 ਐਸਸੀਸੀ 191 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ:

"71. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੰਜਵੀਂ ਅਤੇ ਛੇਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਹੈ
ਨਿਰਦੇਸ਼, ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਦਾਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਹੈ
ਸਾਡੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸਮਾਨਤਾ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਮਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ।

38. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ। ਪੈਰਾ 4 (2) ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ,
ਕਬੀਲੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਢੰਗ, ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ।

39. ਸ਼ੈਡਿਊਲ 5 ਦਾ ਪੈਰਾ 5 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਰਾਜਪਾਲ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ

ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ
ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ। ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਰਾਜ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ
ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ[ਸੋਧੋ] ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 5 (1) ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪਵਾਦ ◌ਾਂ ◌ੁ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਕਰੋ।

ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦਾ ਪੈਰਾ 5 (1) ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਐਕਟ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ। ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦਾ ਪੈਰਾ 5 (2) ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ
ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਪੈਰਾ 5 (2) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਬੀਲੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਜੇ ਇਸਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨਾ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ[ਸੋਧੋ] ਪੈਰਾ 5 (3) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾ 5 (2) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਸਵਾਲ, ਪਰ ਇਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਹੈ । ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਸਹਿਮਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੈਰਾ 5 (5) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਰ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,

ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਕੌਂਸਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰੇ। ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

40. ਸੰਸਦ ਦਾ ਐਕਟ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ
ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲੇਗੀ। ਜਤਿੰਦਰ ਬਨਾਮ ਜਤਿੰਦਰਾ ਵਿੱਚ। ਬਿਹਾਰ ਪ੍ਰਾਂਤ, (1949) ਐਫਐਲਜੇ 225, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੈਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ
ਅਪਵਾਦ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸੀਮਤ ਹੈ
ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਪਵਾਦ, ਸੋਧ, ਜਾਂ ਅਪਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ। ਪੈਰਾ 5 (2) ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ
ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ। ਪੈਰਾ 5 (3) ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (2) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।
ਰਾਮ ਕਿਰਪਾਲ ਭਗਤ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। v. ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, (1969) 3 ਐਸਸੀਸੀ 471 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ:

21. ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਜੋ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ
1951 ਦਾ ਬਿਹਾਰ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 1 ਰਾਜਪਾਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਦਲੀਲਾਂ ਇਹ ਸਨ: ਪਹਿਲਾ, 1951 ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 1 ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਦੂਜਾ, ਇਹ ਕਿ ਨਿਯਮ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ
ਤੀਜਾ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ
ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ੨੪੪ ਅਤੇ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 91 ਅਤੇ 92 ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ
ਐਕਟ, 1935 ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਉਹ ਖੇਤਰ ਸਨ ਜੋ ਧਾਰਾ ੯੧ ਅਤੇ ਧਾਰਾ ੯੨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੰਘੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਐਕਟ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ

ਉਹ ਖੇਤਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜਪਾਲ ਜਨਤਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਉਪ-
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਨੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ
ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ।
ਇੱਕ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਡਰਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਸੋਧ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਜਾਂ ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ
ਇਹ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ
ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੱਦ
ਲਾਰਡ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ ਨੇ "ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ
ਵਿਵੇਕ" ਕੀਤਾ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਗੀਲ
ਵੀ. ਕੁਈਨ, ਐਲਆਰ 10 ਏਸੀ 657 ਤੇ 658)). ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਆਏ ਸ਼ਬਦ
"ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਸ਼ਾਂਤੀ, ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਰਕਾਰ
ਫਿਲਹਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਬੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਡੀ
ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜੋ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਸ਼ਾਂਤੀ, ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ
ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ. ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ
ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ
ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸ਼ਕਤੀ।

22. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ 7 ਪਾਰਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਗ , , ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਗ ਵਿੱਚ
ਪੈਰਾ 6 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਥੇ
ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਥਾਲ ਪਰਗਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ ੫ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪੈਰਾ 5
ਦਾ ਉਪ-ਪੈਰਾ 2 ਇਹ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਨਿਯਮ
ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ। ਪੈਰਾ 5 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ
ਸੋਧ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਰਾਜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ
ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਅਜੇ
ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੈ ਅਤੇ
ਰਾਜਪਾਲ ਸਿਰਫ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 395 ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਤਹਿਤ
ਰਾਜਪਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਹੈ. ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ।
ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਦੋਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਐਕਟ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹੀ ਐਕਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫਾਰਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ
ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ
ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਟੁਕੜੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

23. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ
1951 ਦਾ ਬਿਹਾਰ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 1 ਜਾਂ ਤਾਂ ਡੈਲੀਗੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਹੈ
ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ। ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਸਦ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰੋ। 1951 ਦਾ ਬਿਹਾਰ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ-1 ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਡੈਲੀਗੇਟ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪਹਿਲੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

41. ਹੋਤਾ ਵੈਂਕਟ ਵਿੱਚ ਸੂਰਿਆ, ਸ਼ਿਵਰਾਮ, ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. v. ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (1962) 2 535: 1967 71, ਪੈਰਾ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ
5(2). ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਧਾਨਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਡੈਲੀਗੇਟ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"(11) ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 1951 ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ V ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪਾਰਸ 5 (1) ਅਤੇ (2) ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਕਿ ਜੇ ਰਾਜਪਾਲ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਉਹ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਸਧਾਰਣ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,
ਦਲੀਲ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਇਸ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਬੋਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਐਕਟ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ
ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਐਡਵਿੰਗਸਨ ਬਰੇਹ ਵਿਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ
5. ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1966) 2 ਐਸਸੀਆਰ 770 ਜਿਸ ਵਿੱਚ 23.11.1964 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ,
ਅਸਾਮ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਸੀ
ਜੋਵਾਈ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋਵਾਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ
ਸੰਯੁਕਤ ਖਾਸੀ-ਜੈਂਤੀਆ ਹਿਲਜ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ 1.12.1964 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਛੇਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 1 (3) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੋਧ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ
ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਰਾ 20 (2) ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 20 (2), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਸੰਯੁਕਤ ਖਾਸੀ-ਜੈਂਤੀਆ ਹਿਲਜ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਕਤ ਵੇਰਵਾ
ਸੋਧਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਣ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ
ਦੋ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪੈਰਾ 1 (3) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਰਾਜਪਾਲ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਪੈਰਾ 1 (3) (ਸੀ), (ਡੀ), ਜੀ (ਈ), (ਐਫ) ਅਤੇ (ਜੀ) ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਦਰੂਨੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
ਟੇਬਲ ਦੇ ਭਾਗ ਏ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਈਟਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ. ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੀ, ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਹੈ, ਭਾਗ ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁੱਲ ਖੇਤਰ. ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਈਟਮ ਨੂੰ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਪੈਰਾ 1 (3) (ਸੀ), (ਡੀ), (ਈ), (ਐਫ) ਅਤੇ (ਜੀ) ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
20(2). ਪੈਰਾ 20 (2) ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਨਤੀਜਾ ਹੈ
ਪੈਰਾ 1 (3) (ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, (), (), () ਅਤੇ ()।

ਸਮਾਥਾ ਬਨਾਮ ਸਮਾਥਾ ਵਿੱਚ। (1997) 8 ਐਸਸੀਸੀ 191, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 298 ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 245 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇੱਥੇ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"85. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ
ਵਿਧਾਨਕ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ; ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ / ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ,
ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ/ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 245 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਰਗੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 245 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਲਈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 298 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ, ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਬਣਾਉਣਾ ਸੰਘ / ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 244 (1) ਖੁਦ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਬੀਲੇ, ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਧਾਰਾ 245 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਬਰਾਬਰ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਭਾਵ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਕਲਾਜ਼ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਭਾਗ ਬੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5

ਖੇਤਰ, ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ:
ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 298 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਰਾਜਪਾਲ ਜਨਤਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।
ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ
ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 5 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 5 (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ
ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਦਾ ਉਪ-ਪੈਰਾ (2) ਸੀ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ
ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਡੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਪ-ਪੈਰਾ 5 (2) ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 5 (2) (ਏ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੀ ਹੈ.
ਪੈਰਾ 5 (2) (ਬੀ) ਵਿੱਚ "ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ" ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਪਕ ਆਯਾਤ ਦਾ ਹੈ."

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਸਮਥਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੇ ਠੇਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ
ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਏਜੰਸੀ ਟ੍ਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਸਮਾਜ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ। ਏਜੰਸੀ ਟ੍ਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਗ਼ੈਰ-ਕਬਾਇਲੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਜੀ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੱਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਖੇਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਉਕਤ ਪਹਿਲੂ ਨੇ ਸਾਰਾ ਫਰਕ ਪਾਇਆ, ਅਤੇ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਗੈਰ-ਕਬਾਇਲੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਆਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਨਵਾਂ ਗੁਲਾਬੀ
ਸਿਟੀ ਨਿਰਮਾਣ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਮਤੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਏਐਨਆਰ, (2015) 7 ਐਸਸੀਸੀ 601.

44. ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ
ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇੱਥੇ ਸਵਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਚਾਰ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹਨ, ਅਤੇ ਗੈਰ-ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

45. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਐਕਟ (1912) ਆਦਿ, ਏਆਈਆਰ 1951 ਐਸਸੀ 332 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਸੋਧ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਮੰਨਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥਕ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤਬਦੀਲੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 370 (1) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ
ਪੂਰਨ ਲਾਲ ਲਖਨਪਾਲ ਬਨਾਮ ਪੂਰਨਲਾਲ ਲਖਨਪਾਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸਸੀ 1519, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸੰਭਵ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਕਸਫੋਰਡ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, ਭਾਗ V ਵਿੱਚ 'ਸੋਧ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ
ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ "ਅੰਸ਼ਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨਾ"; ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ (ਵਸਤੂ ਵਜੋਂ) ਬਦਲਣਾ
ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਗੁਣ; ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਦਲਣਾ ਜਾਂ ਬਦਲਣਾ". ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦ 'ਸੋਧ' ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਬਦਲੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੋਧ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲਣਾ ਜਾਂ ਬਦਲਣਾ, ਵਧਾਉਣਾ ਜਾਂ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ:

"(4) ਪਰ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਇਸ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਅਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਧਾਰਾ 81 (1) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਸੋਧ ਧਾਰਾ 370 (1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਸੋਧ" ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜੋ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਕੀਰਣ ਜਾਂ ਅਧਿਆਤਮਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਦਿੱਲੀ ਲਾਅਜ਼ ਐਕਟ ਕੇਸ, 1951 ਐਸਸੀਆਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ
747: (ਏਆਈਆਰ 1951 ਐਸਸੀ 332), ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਫਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ

"ਸੋਧ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਏ
ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਗ ਸੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਵਧਾਏਗਾ। ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 370 (1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਸੋਧ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਲੱਭਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 370 (1) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਸੀ
ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ
ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕੇ ਸਥਿਤੀ, ਅਜਿਹੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪਵਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ
ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਉਸ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ
ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਸੋਧਾਂ ਕਰੋ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸੰਭਵ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਜੇ ਉਹ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ
ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ

ਧਾਰਾ 370 (1) ਵਿੱਚ ਈ "ਸੋਧ" ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ
ਜੇ ਉਹ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਆਕਸਫੋਰਡ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ (ਭਾਗ V) ਵਿੱਚ "ਸੋਧ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ "ਅੰਸ਼ਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨਾ; ਬਦਲਣਾ
(ਵਸਤੂ ਵਜੋਂ) ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ; ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਜਾਂ ਬਦਲਣਾ
ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ". ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ "ਸੋਧ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ "ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਭਾਅ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਬਦਲੇ ਬਿਨਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ; ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਅਵਸਥਾ; ਅੰਸ਼ਕ ਤਬਦੀਲੀ".
"ਬਦਲਣ ਲਈ" ਅਰਥ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;
ਪਰ ਇਹ "ਸੋਧ" ਜਾਂ "ਸੋਧ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਸੋਧ" ਦਾ ਮਤਲਬ "ਅੰਸ਼ਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨਾ" ਅਤੇ "ਸੋਧ" ਦਾ ਮਤਲਬ "ਅੰਸ਼ਕ ਤਬਦੀਲੀ" ਵੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਸਿੱਧੀ ਚੋਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਅਸਿੱਧੇ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਅੰਸ਼ਕ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ

ਆਰਟੀਕਲ 81 ਵਿੱਚ ਅੰਸ਼ਕ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, "ਸੋਧ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਹੈ. ਰੋਲੈਂਡ ਬਰੋਜ਼ ਦੁਆਰਾ "ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ" ਵਿੱਚ, "ਸੋਧ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਅਰਥ "ਸੀਮਤ" ਜਾਂ "ਸੀਮਤ" ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ "ਵੱਖਰਾ" ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ "ਵਧਾਉਣਾ" ਜਾਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
"ਵੱਡਾ ਕਰੋ". ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ "ਸੋਧ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ "ਵੱਖਰਾ" ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਅਰਥਾਤ ਸੋਧ; ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 370 (1) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਭਾਵ ਸੋਧ ਸਕਦਾ ਹੈ)।
ਸੰਵਿਧਾਨ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 370 (1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਸੋਧ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। "ਸੋਧਾਂ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 370 (1) ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ"। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ
ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 81 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਈ ਅਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ
ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਐਕਟ। ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸੁਈ ਜੈਨੇਰਿਸ ਵੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਫ.

ਬੰਬੇ ਡਾਇੰਗ ਐਂਡ ਐਮਐਫਜੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (3) ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਇਨਵਾਇਰਨਮੈਂਟਲ ਐਕਸ਼ਨ ਗਰੁੱਪ (2006) 3 ਐਸਸੀਸੀ 434 ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੂਰਨਲਾਲ ਲਖਨਪਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ:

"243. ਪੂਰਨ ਲਾਲ ਲਖਨਪਾਲ ਬਨਾਮ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, (1962) 1 688, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ: (ਪੰਨਾ 693)

"[] ਸ਼ਬਦ 'ਸੋਧ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਭਾਅ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਬਦਲੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ...'।

ਪੁਰਨਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੋਧ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 370 (1) ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ
ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾ ਕਰੋ। ਐਸ.ਕੇ. ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1979) 3 ਐਸਸੀਸੀ 54, "ਸੋਧ" ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ
ਅਤੇ ਭੁੱਲਾਂ। ਧਾਰਾ 392 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, "ਸੋਧ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ
ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਛੱਡਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

"26. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ, "ਸੋਧ" ਅਤੇ "ਸੋਧ" ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਭੁੱਲਾਂ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 392 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, "ਸੋਧ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ
ਸਮਝੌਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ
ਇਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ. ਧਾਰਾ 392 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ "ਸੋਧ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬਦਲਣਾ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਡੀ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ
ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਅਰਥ ਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ।
ਧਾਰਾ 392 (1) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਇਸ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਈ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦਾ ਪੈਰਾ 5 (1) ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਐਫ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਸੋਧ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ,
ਜੋ ਕਿ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਨੂੰ ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (2) ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। 'ਅਪਵਾਦ' ਅਤੇ 'ਸੋਧ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"ਅਪਵਾਦ • . ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ► ਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਅਵਸਥਾ
ਸਿਵਾਏ।

"ਸੋਧ • . ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ। ► ਇੱਕ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(ਸਰੋਤ: ਸੰਖੇਪ ਆਕਸਫੋਰਡ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, 10 ਵਾਂ ਸੰਸਕਰਣ. ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ)

49. ਅਪਵਾਦ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹਨ. ਇਹ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੋਧ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦੀ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਪਵਾਦਾਂ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ। ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਜੇ ਰਾਜਪਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਅਪਵਾਦ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਉਸੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ.

50. ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਏਪੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1997 ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। 2000 ਦੇ ਜੀ.ਓ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹੋਰ ਐਕਟਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਏ.ਪੀ. ਸਿੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1982 ਦੀ ਧਾਰਾ 78 ਅਤੇ 79 ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਧਾਰਾ 169, 195 ਅਤੇ 268 ਐਕਟ, 1994 ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ
ਧਾਰਾ 309 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ। ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਰਾਜਪਾਲ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਲੋਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1997 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ
ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਅਸਰ ਰਾਜ ਦੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਜੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ 1997 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਵੀ 100٪ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਹੈ
ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦਾਂ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1(): ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੱਕ ਵਧਦੀ ਹੈ
ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ?

ਜੀ.ਓ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੰਬਰ 3/2000 ਏ.ਪੀ. ਸਿੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1982 ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 78 ਅਤੇ 79 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੰਚਾਇਤ ਰਾਜ ਐਕਟ, 1994 ਦੀ ਧਾਰਾ 169, 195 ਅਤੇ 268 ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ
ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਤੀਜਾ
ਹਵਾਲਾ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ, 1996 ਬਾਰੇ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਯਮ, 1996 ਦਾ ਨਿਯਮ 22 ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ੩੦੯ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਅਤੇ
ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਐਕਟ, 1997 ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਏ.ਪੀ. ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ,
ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਸਬੰਧਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮ 22 ਅਤੇ 22 ਏ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ, ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ 22 ਅਤੇ 22 ਏ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜਪਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309

ਬੀ.ਐਸ. ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ। v. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏਆਈਆਰ 1981 ਐਸਸੀ 561, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ, ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮ।

ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦਾ ਪੈਰਾ 5 (1) ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ

ਸੰਵਿਧਾਨ[ਸੋਧੋ] ਇਸ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, 2012 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 1, (2012) 10 ਐਸਸੀਸੀ 1 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਸੀ:

112. ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਨਿਲਾਮੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਪਰਖ ਕੀਤੇ। ਡਬਲਯੂ.ਬੀ. ਬਨਾਮ ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ
ਸਰਕਾਰ, ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 75, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੋਚ ਬਨਾਮ ਰਿਵਰ ਪੋਰਟ ਪਾਇਲਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ 91 ਐਲ ਐਡ 1093: 330 ਯੂਐਸ 552 (1947) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ: (ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਸਰਕਾਰ ਕੇਸ, ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 75, ਏਆਈਆਰ ਪੰਨਾ 80, ਪੈਰਾ 10)

"10. … 'ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇੱਕ ਟੀਚਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਟੀਕ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਕਾਢ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਅਸੰਭਵ ਕੰਮ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਕੋਈ ਵੀ ਆਦਰਸ਼ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ
ਸੰਵਿਧਾਨ[ਸੋਧੋ] (ਦੇਖੋ ਇੰਦਰਾ ਨਹਿਰੂ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਨਾਰਾਇਣ, 1975 ਸੁਪ ਐਸਸੀਸੀ 1) ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦਰਸ਼ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਸੀਮਾ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਸਟੀਕ ਫਾਰਮੂਲਾ ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਅਮੂਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਸਟੀਕ ਸਥਿਤੀਆਂ[ਸੋਧੋ] ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਤਵੇ ਵਜੋਂ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਯਤਨਾਂ, ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੀਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੀਪੀਆਈਐਲ ਨੇ ਖੁਦ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ
ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਤੇ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ
ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਉੱਦਮ. ਧਾਰਾ ੧੪ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਆਮ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਸੀਮਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਨਿਲਾਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅਜੀਬ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਕਤ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਹੈ
ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਤਵਾ।

ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਂਗ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਸੋਧ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ

ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਐਕਟ, ਅਸੀਂ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਜੋੜ ਸਕਦੇ
ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ. ਰਾਜਪਾਲ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨਾ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਾਕਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਨਿਯਮ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਸ਼ਕਤੀ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ
ਰਾਜ ਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ
ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ੩੦੯ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਪਾਲ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜੀ.ਓ. ਨੰਬਰ 3/2000 ਜਾਰੀ ਕਰੇ।

ਵਿੱਚ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 (): ਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭਾਗ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਪਾਠ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 244 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਮੂਲ ਪਾਠ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ,
ਇਸ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਟੈਸਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਰਾਜ, (1973)4 ਐਸਸੀਸੀ 225 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ-
1973 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਵਾਮਨ ਰਾਓ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (1981) 2 ਐਸਸੀਸੀ 362, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ:

"49. ਅਸੀਂ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ
ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ, (1973) 4 ਐਸਸੀਸੀ 225, ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਵਜੋਂ. ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਐਕਟ ਾਂ ਨੂੰ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ
ਚੌੜਾ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਸੰਸਦ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਜਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸੋਧ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, (1973) 4 ਐਸਸੀਸੀ 225, 24 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1973 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ (1973) 4 ਐਸਸੀਸੀ 225 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੇ ਹੱਥ ਬਦਲੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਈ ਨਵੇਂ ਸਿਰਲੇਖ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ
ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 31 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਥਿਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਰਾਜਕਤਾ ਅਤੇ ਉਲਝਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਗੇ
ਵਿਵਸਥਿਤ ਸਮਾਜ।

50. ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲਾਈਨ ਖਿੱਚਣ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀਆਂ 66 ਚੀਜ਼ਾਂ, ਜੋ ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ (1973) 4 ਐਸਸੀਸੀ 225 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ
ਸੁਧਾਰ। ਉਨ੍ਹਾਂ 66 ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਅਪਵਾਦ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈਟਮਾਂ 17, 18, 19, ਜੋ ਬੀਮਾ, ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ. ਪਰ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਧਾਰਾ 31-ਏ (1) (ਏ) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਦਰਅਸਲ, ਆਈਟਮ 65 ਅਤੇ 66, ਜੋ 29 ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ 1969 ਅਤੇ 1971 ਦੇ ਕੇਰਲ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ ਹਨ, ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨ
ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, (1973) 4 ਐਸਸੀਸੀ 225. ਕਿ
ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

51. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਆਰਟੀਕਲ 31-ਬੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1973 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੇ
ਧਾਰਾ 31-ਬੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ। ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮ
ਉਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ◌ਾ◌ੰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਜਾਂ ਖੋਹਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮ, ਜੋ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋਣਗੇ
24 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1973 ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 31-ਬੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ, (1973) 4 ਐਸਸੀਸੀ 225, ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਵਿਧਾਨਕ <u>ਸੋਧਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ</u>

24 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1973 ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਜਾਂ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
ਆਈ.ਆਰ. ਕੋਏਲੋ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਐਲ.ਆਰ. ਟੀ.ਐਨ. ਰਾਜ, (2007) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ:

"151. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਐਕਟ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੌਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 31-ਬੀ ਹੁਣ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਮੂਲ ਪਾਠ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਰਟੀਕਲ 14 ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਦੀ ਵੈਧਤਾ। ਅਸੀਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਹਰ ਕਾਰਵਾਈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਸੰਸਦ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰਾਜ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੂਲ ਯੋਜਨਾ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਐਫ ਦਲੀਲ ਵੈਧਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ
ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੈਰਾ 5 ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਰਾਜਪਾਲ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵੇਕ ਹੈ
ਰਾਜਪਾਲ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਧ ਅਤੇ ਅਪਵਾਦ ਕਰੇਗਾ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।
ਮਨਮਾਨੀ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ
ਸਮਾਨਤਾ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹੀ ਇਸ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਹੈ।

63. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਐਸ.ਆਰ. ਚੌਧਰੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
v. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2001) 7 ਐਸਸੀਸੀ 126 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ:

33. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਬਜੈਕਟ-ਅਧਾਰਤ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ
ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਕੀਰਣ ਅਤੇ ਸੰਕੀਰਣ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਇੱਕ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ" ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜੋ ਸਿਰਫ ਫੈਲਦਾ ਹੈ
ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ, ਜਿਸ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ. ਇਹ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ। ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਿਰਫ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਜੀਵੰਤ ਢਾਂਚਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਸਫਲ ਕੰਮ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਹਿਸਾਂ
"ਸਿਰਫ" ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਵਧਾਉਣ ਦੇ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ" ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਓ।

64. ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਮਨਮਾਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ. ਸਮਾਨਤਾ ਮਨਮਾਨੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਕਰਨਲ ਏ.ਐਸ. ਅਈਅਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ। ਵੀ ਵੀ ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ, (1980) 1 ਐਸਸੀਸੀ 634,
ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"57. ਇਹ ਰੁਝਾਨ, ਇੱਕ ਕੱਟੜ ਜਾਤੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਾਲੇ ਕੁਲੀਨ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋਵੇ। ਸੁਬਾ ਰਾਓ, ਜੇ. ਨੇ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਵਿੱਚ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਿਰ 'ਤੇ ਕੀਲ ਮਾਰਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1963) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.
353, 395: ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 222:

"ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਅਧਾਰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼
ਕਿਉਂਕਿ ਵਰਗੀਕਰਨ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਲੇਖ. ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ
ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਈ; ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਜੈ ਹਸੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਨਾਮ ਖਾਲਿਦ ਮੁਜੀਬ ਸੇਹਰਾਵਰਦੀ ਅਤੇ ਬੀ
(1981) 1 ਐਸਸੀਸੀ 722, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ. ਵਰਗੀਕਰਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਾਜਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ, ਧਾਰਾ 14 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੁਰੰਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"16. ਜੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਆਰਟੀਕਲ 12 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ 'ਅਥਾਰਟੀ' ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ 'ਰਾਜ' ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਅਸਲ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਰਿਹਾ ਹੈ,
ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸਥਾਰਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਹ
ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਉਲਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ. ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ
ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਅਤੇ ਕੋਈ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, () ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਇੱਕ ਸਮਝਣਯੋਗ ਵਿਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਸਮੂਹਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਹੋਰ ◌ਾ◌ਂ ਨੂੰ ਗਰੁੱਪ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ; ਅਤੇ () ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
ਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ। ਈ.ਪੀ. ਰਾਏਪਾ ਬਨਾਮ ਈ.ਪੀ. ਰਾਏਪਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀ। ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ, (1974) 2 ਐਸਸੀਆਰ 348: (1974) 4 ਐਸਸੀਸੀ 3, ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਪਹਿਲੂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਰਕੁਨ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਨਮਾਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਰੰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਬੋਲ਼ ਰਹੀ ਹੈ
ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਾਹੀਂ (ਭਗਵਤੀ, ਜੇ.) ਨੇ ਕਿਹਾ: ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 38: ਐਸਸੀਸੀ (ਐਲ ਐਂਡ ਐਸ) ਪੀ.
200, ਪੈਰਾ 85]

ਇਸ ਲਈ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ 16 ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਕ ਹੈ। ਹੁਣ,
ਇਸ ਮਹਾਨ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੀ ਹੈ?

ਬੋਸ, ਜੇ. ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ, 'ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ' ਇੱਕ ਸੰਸਥਾਪਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਕੀਰਣ ਜਾਂ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ. ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਕੁੰਨ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮਾਨਤਾ ਇੱਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸੰਕਲਪ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂ ਅਤੇ ਆਯਾਮ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਰਵਾਇਤੀ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਅੰਦਰ "ਪਾਲਣ ਯੋਗ, ਕੈਬਿਨ ਅਤੇ ਸੀਮਤ" ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸੀਮਾਵਾਂ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਸਮਾਨਤਾ ਮਨਮਾਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ; ਇਕ ਗਣਤੰਤਰ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜਾ, ਇਕ ਪੂਰਨ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ.

ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ 16 ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ।

ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਪਹਿਲੂ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਕੁਝ ਸਧਾਰਣ ਪਰ ਗਰਭਵਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਏਪਾ ਕੇਸ (1974) 2 ਐਸਸੀਆਰ 348: (1974) 4 ਐਸਸੀਸੀ 3 ਵਿੱਚ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ। ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (1978) 1 ਐਸਸੀਸੀ 248,

ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੁਬਾਰਾ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਾਹੀਂ ਬੋਲਦੀ ਹੈ (ਭਗਵਤੀ, ਜੇ.)

ਦੇਖਿਆ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 283-84, ਪੈਰਾ 7)

ਹੁਣ ਤੁਰੰਤ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ: ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮਹਾਨ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੀ ਹੈ? ਉੱਥੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਸੰਸਥਾਪਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਇਹ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਥੰਮ੍ਹ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਗਣਰਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਕੀਰਣ, ਪੈਡੈਂਟਿਕ ਜਾਂ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ. ਇਸ ਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਕੁੰਨ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮਾਨਤਾ ਇੱਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸੰਕਲਪ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂ ਅਤੇ ਆਯਾਮ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਰਵਾਇਤੀ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੈਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ.... ਆਰਟੀਕਲ 14 ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਹੈ

ਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮਨਮਾਨੀ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ

ਆਰਟੀਕਲ 14 ਇਕ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕਤਾ ਵਰਗਾ ਹੈ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 1042 (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 511) 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਅਥਾਰਟੀ ਕੇਸ, (1979) 3 ਐਸਸੀਸੀ 489 ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਜਿਸ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਵਰਗੀਕਰਨ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅੰਤ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਫਾਰਮੂਲਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ। ਜੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਵਿਧਾਨਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ "ਅਥਾਰਟੀ" ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਆਰਟੀਕਲ 14 ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਾਜ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮਨਮਾਨੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸਮੁੱਚੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਨਹਿਰੀ ਧਾਗਾ ਹੈ ਜੋ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ।

ਈ.ਪੀ. ਰਾਏਪਾ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ., (1974) 4 ਐਸਸੀਸੀ 3, ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਬਾਰੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

85. ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਵਿਚਾਰ ਲਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਤੀਜਾ ਆਧਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਚੁਣੌਤੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਮੈਦਾਨ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਦੂਜੇ ਆਧਾਰ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 16 ਬੁਨਿਆਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੋਵੇਗੀ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਇਸਦੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਵਰਗ-ਰਹਿਤ ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਧਾਰਾ 16 ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਰਟੀਕਲ 14 ਜੀਨਸ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 16 ਇੱਕ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਹੈ. ਆਰਟੀਕਲ 16 ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਕ। ਹੁਣ, ਇਸ ਮਹਾਨ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੀ ਹੈ? ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾਪਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ, ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ
ਬੋਸ। ਜੇ., "ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ", ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਕੀਰਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਪੈਡੈਂਟਿਕ ਜਾਂ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਕੁੰਨ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮਾਨਤਾ ਇੱਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸੰਕਲਪ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂ ਅਤੇ ਆਯਾਮ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਰਵਾਇਤੀ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ, ਕੈਬਿਨ ਅਤੇ ਸੀਮਤ" . ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਸਮਾਨਤਾ ਮਨਮਾਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ. ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ; ਇਕ ਗਣਤੰਤਰ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜਾ, ਇਕ ਪੂਰਨ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ. ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਮਨਮਰਜ਼ੀ, ਇਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਮਾਨ ਹੈ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ
ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ
14, ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ 16 ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਇਜ਼ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਸਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕਾਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਨ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਨੋਰਥ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਹਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਯੋਗ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਲਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ
ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ ੧੪ ਅਤੇ ੧੬ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ। ਮਾਲਾ
ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਇੱਕੋ ਵਿਕਾਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਘਾਤਕ ਰੇਡੀਏਸ਼ਨਾਂ ਹਨ: ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ. ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

67. ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਮੇਨਕਾ ਗਾਂਧੀ ਕੇਸ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਅੰਤਰ, (1978) 1 ਐਸਸੀਸੀ 248, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ
ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੋ. ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਬੇਗ, ਜੇ. ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

"202. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੇਖ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਮਿਲਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਵਿਘਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਨਿਆਂ (ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ), ਆਜ਼ਾਦੀ (ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੀ) ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਹਾਅ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਵਿਚਾਰ, ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਉਪਾਸਨਾ, ਪਰ ਸੰਗਤ ਦਾ ਵੀ,
ਆਵਾਜਾਈ, ਕਿੱਤਾ ਜਾਂ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਾਜਬ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ), ਸਮਾਨਤਾ (ਰੁਤਬੇ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਸਮੂਹਾਂ ਅਤੇ ਵਰਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ) ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ (ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ)

ਸੀ ਰਾਸ਼ਟਰ), ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਕਰਨਾ ਨਾ ਤਾਂ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਜਿਹੀ ਸੁਰੱਖਿਆ।

ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ, ਜਸਟਿਸ ਉਂਟਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਲੋੜ

7. ਹੁਣ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਤੁਰੰਤ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਲੋੜ ਕੀ ਹੈ: ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮਹਾਨ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੀ ਹੈ? ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਸੰਸਥਾਪਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੈ
ਉਹ ਥੰਮ੍ਹ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਗਣਰਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਕੀਰਣ, ਪੈਡੈਂਟਿਕ ਜਾਂ ਕੋਸ਼ਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ. ਇਸ ਦੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ
ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਕੁੰਨ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਾ। ਸਮਾਨਤਾ ਇੱਕ ਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸੰਕਲਪ ੈ ਜਿਸ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂ ਅਤੇ ਆਯਾਮ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੈਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਰਵਾਇਤੀ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ. ਸਾਨੂੰ ਇੱਥੇ ਉਹੀ ਗੱਲ ਦੁਹਰਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਈ.ਪੀ. ਰਾਏਪਾ ਬਨਾਮ ਬਹੁਮਤ ਨੇ ਦੱਸੀ ਸੀ। ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ, (1974) 2 ਐਸਸੀਆਰ 348, ਅਰਥਾਤ, "ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਸਮਾਨਤਾ ਮਨਮਾਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ
ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ; ਇੱਕ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ
ਇੱਕ ਗਣਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜਾ, ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਲਈ. ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 14 'ਤੇ ਹਮਲਾ
ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ

ਇਲਾਜ... ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮਨਮਾਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹੈ, ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਬਵਿਆਪਕਤਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਲਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
14, ਇਹ "ਸਹੀ, ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ" ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮਨਮਰਜ਼ੀ, ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਜਾਂ ਦਮਨਕਾਰੀ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇਹ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ
ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ, ਜੇ.

"96. ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੰਟੀਲੀ ਸਮੱਸਿਆ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਚਾਲੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਆਰਟੀਕਲ 19, ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਓਵਰਲੈਪ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਸਾਨੂੰ। ਗੋਪਾਲਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 22 ਨੂੰ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਆਰ.ਸੀ. ਕੂਪਰ, (1970) 3 ਐਸਸੀਆਰ 530 ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਦਮਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਵਾਲੀ ਕਿਸਮਤ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੋਲੇਤਾਰੀ ਅਤੇ
ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੜਕਾਇਆ ਹੈ
ਸਮਾਜ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜ ਅਤੇ ਝਿਜਕਦੇ ਹੋਏ ਉਪ-ਚੇਤਨ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਡੋਜ਼ੋ ਥੀਸਿਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਸਿਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਚੱਕਰਮਈ ਸਮੀਖਿਆ ਗੋਪਾਲਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਨ ਰੇ ਕੇਰਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਬਿੱਲ, 1959 ਐਸਸੀਆਰ 995 ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਬੈਂਕ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਕੋਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, (1962) 3 ਐਸਸੀਆਰ 269, ਸਕਲ ਪੇਪਰਜ਼ ਦੇ ਅੱਗੇ, (1962) 3 ਐਸਸੀਆਰ 842, ਕੂਪਰ ਵਿੱਚ ਤਾਜ ਪਹਿਨਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਨੇਟ ਕੋਲਮੈਨ (1973) 2 ਐਸਸੀਆਰ 757 ਅਤੇ ਸ਼ੰਭੂ ਨਾਥ ਸਰਕਾਰ, (1973) 1 ਐਸਸੀਸੀ 856।
ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਹੁਣ ਸੁਲਝ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਕਿ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਲੇਖ ਇੱਕ ਟਾਪੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਮਹਾਂਦੀਪ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਦਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਵੱਖਰੇ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਜੈਵਿਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ. ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 21, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 19 ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਜੇ ਦੋਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

68. ਨੀਲਿਮਾ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਨਾਮ ਹਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪੇਂਟਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1990) 2 ਐਸਸੀਸੀ 746 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਵਿਧਾਨਕ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਹੋਵੇ, ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ, ਤਰਕਹੀਣ ਜਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ

ਅਪਵਾਦ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਤੇ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ।
ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ:

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਪੈਰਾ 5 (1) ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ? ਕੀ
ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹਨ
ਸੰਵਿਧਾਨ? ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ "ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਆਰ.ਸੀ. ਪੌਡਿਆਲ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। (1) ਐਸਸੀਸੀ 324, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 371 ਐਫ਼ ਦੀ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ (ਐਫ) (36 ਵੀਂ ਸੋਧ)
ਐਕਟ, 1975 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਕਮ ਰਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ।
ਸਿੱਕਮ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 371-ਐਫ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸੋਧ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਧਾਰਾ 371 ਐਫ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਲੈਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ
ਕਿ:

102. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 371-ਐਫ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਪਰ ਲੇਖ 371-ਐਫ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।
ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸੋਧ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਧਾਰਾ 371-ਐਫ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਲੈਣ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ 371-ਐਫ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ। ਕੀ ਧਾਰਾ

(ਚ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਸਲੀ ਸਮੂਹ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੈ। ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਗੁਣ ਜੋ ਵੀ ਹੋਣ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਯੋਗ ਹਨ।

103. ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (1967) 2 109, 112 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਧਾਰਾ 2 ਅਤੇ 3 ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਜਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪੈਟਰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਵੇਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ, ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ; ਅਤੇ
ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦਾਖਲੇ, ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੂਰਕ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦਾ ਗਠਨ, ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

104. ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 371- ਦੀ ਧਾਰਾ (ਐਫ) ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਜੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਧਾਰਾ 371-ਐਫ ਦਾ (ਐਫ) ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸ਼ੁਦਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ
ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼, ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਯੋਗ ਹਨ।

72. ਸਿੱਕਮ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਰੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1994) 5 ਐਸਸੀਸੀ 282 ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਲਾਗੂ ਸਨ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਲਾਗੂ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

11. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਜੋ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ, ਰੱਦ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੱਦ ਤੱਕ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ
ਸੰਵਿਧਾਨ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਧਾਰਾ 16 (3) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ
ਧਾਰਾ 16 (3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ, ਜੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਰਟੀਕਲ ਏ 35 (ਬੀ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (3) ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ।
ਸ਼ਬਦ 'ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ' ਦਾ ਅਰਥ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਧਾਰਾ 372, ਵਿਆਖਿਆ 1. ਇਹ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 13, 16 (3), 35 (ਬੀ) ਅਤੇ 372। ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਕਮ ਬੀ ਸੀ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਰਹੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 2 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ,
ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ ਧਾਰਾ ੧੩ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ
ਪੌਂਡਿਆਲ ਕੇਸ, 1944 ਸੁਪ (1) ਐਸਸੀਸੀ 324 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਕਮ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਚੋਗ੍ਰਿਆਲ ਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੁਆਰਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਕਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਰਲੇਵੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
ਭਾਰਤ ਨਾਲ। ਸਿੱਕਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੋਗਿਆਲ ਵਿਚਕਾਰ ਰਲੇਵੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸੰਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।
ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਨਤਕ ਮੰਗ ਹਿੰਸਕ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਚੋਗਿਆਲ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ

ਈ ਚੰਗੀ ਸਰਕਾਰ। ਆਖਰਕਾਰ, 8-5-1973 ਨੂੰ, ਚੋਗਿਆਲ ਅਤੇ ਸਿੱਕਮ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ
ਇਕ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਕਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਣੇ ਸਨ। ਇਹ ਵਿਕਾਸ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਸਿੱਕਮ ਜੋ
ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ
1947 3-12-1950 ਦੀ ਸੰਧੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਸਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ 35 ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 2-ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇੱਕ ਸਹਿਯੋਗੀ ਰਾਜ ਬਣ ਗਿਆ
ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 36ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਆਰਟੀਕਲ 2-ਏ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਜੋੜੇ ਗਏ ਆਰਟੀਕਲ 371-ਐਫ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਰਤਾਂ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ 1975 ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮਝ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਿੱਕਮ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਰਲੇਵੇਂ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ
ਸਿੱਕਮ ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ

ਲੋਕ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 371-ਐਫ ਵਿੱਚ ਸਿੱਕਮ ਦੇ ਰਲੇਵੇਂ ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

73. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 371-ਐਫ (ਕੇ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿੱਕਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਸੁਚਾਰੂ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੋਧ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਚੋਗਿਆਲ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਤੱਕ। ਧਾਰਾ 371-ਐਫ (ਐਲ) ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਛੋਟ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਿੱਕਮ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਰੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 371-ਐਫ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।
ਸੰਵਿਧਾਨ[ਸੋਧੋ] ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

22. ਧਾਰਾ 371-ਐਫ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿੱਕਮ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਗੈਰ-ਅਸਥਿਰ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਰਾਰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ
ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, 'ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ' ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਉਦੇਸ਼ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਲਾਗੂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
ਧਾਰਾ 371-ਐਫ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (ਕੇ) ਜੋੜੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿੱਕਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਚੋਗਿਆਲ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਸੁਚਾਰੂ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸ਼ਾਸਨ। ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ
ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਅਤੇ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਸੋਧਾਂ। ਬੇਸ਼ਕ, ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ. ਜੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਕੂਲਨ ਅਤੇ ਸੋਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਅਤੇ ਸੋਧ
ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਧਾਰਾ 371-ਐਫ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਕੇ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਜਾਂ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਹੈ

'

ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ' ਦਾ ਜਵਾਬ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 245 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਰਾਜ ਦਾ। ਸੰਸਦ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਰਯੰਕੰਦਿਆਲ, ਇਰਾਵਤ, ਕਨਪਰਾਵਨ, ਕਲੀਆਨੀ, ਅੰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੀ.ਕੇ. ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1996 ਐਸ.ਸੀ. 1963. ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੀਅਰਲੇਸ ਜਨਰਲ ਫਾਈਨਾਂਸ ਐਂਡ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ, (1992) 2 ਐਸਸੀਸੀ 343, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ
ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ
ਅਸੀਮਤ ਸ਼ਕਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ
ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਉਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਓ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"48. ਰਾਜ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਠੋਸ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੀ ਹੋਂਦ

ਬੁਰਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸਾਧਨ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਹਨ
ਵਿਧਾਨਕ ਫੈਸਲੇ ਲਈ। ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਿਯਮ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਅਤੇ ਢੰਗ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਉਪਾਅ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਹੈ
ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਕੀ ਇਸਨੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ
ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ। ਛੋਟੀਆਂ ਪਹੁੰਚਾਂ ਵੱਡੇ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਾਹੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿੱਥੇ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਰਫ ਦੂਰੋਂ ਸੰਭਵ ਜਾਂ ਅਚੁਨਾਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਸੱਚ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਰੂਪ ਅਤੇ ਦਿੱਖ ਦਾ ਪਰਦਾ ਉਠਾਓ
ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਅਸੀਮ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ. ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ◌ं ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰੋ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਓ।

ਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਜ਼ਾਦ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 13
ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੇਲੋੜਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਰਥਹੀਣ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।
ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ। ਚੰਦਾਵਰਕਰ ਐਸ ਆਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਆਸ਼ਾਲਤਾ ਐਸ ਗੁਰਮ, (1986) 4 ਐਸਸੀਸੀ 447 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵ
ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਾਂ
ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਹੋਰ ਐਕਟ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸੰਚਾਲਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਰਾਜਪਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ।

78. ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰੀ ਪਾਸ਼ੂ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਅਧੀਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ।
ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਭਾਗ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਪੈਰਾ 5 ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ
ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹਨ
ਉਲੰਘਣਾ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਟੀਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ।

<u>ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 (ਡੀ): ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਸਮਾਨਤਰ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ?</u>

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ ੩੭੧ ਡੀ ਏ
ਨੂੰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਭੂਗੋਲਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ/ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ ੩੭੧ ਡੀ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਮਾਤ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ। 1975 ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਲਈ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ਜ਼ੋਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਜੀ.ਓ. ਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ
ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਿਰਫ ਸਥਾਨਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਾਂ ਜ਼ੋਨ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਲਈ ਇਕਾਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ
ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, 2000 ਦੇ .. ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ,
ਸਿਰਫ ਸਥਾਨਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਵਾਦਿਤ
ਜੀ.ਓ. ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ; ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਚਾਹਵਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਜਾਂ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹਨ
ਸਥਾਨਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਅਤੇ "ਉਹ ਡੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਾਂ ਜ਼ੋਨ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ
ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ। ਇਹ ਗੈਰ-ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੀ.ਓ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ
ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ
ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਜੋ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ
ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ। ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਵੀ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਜੈ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਰਕਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਰਕਸ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸਦਭਾਵਨਾਪੂਰਨ ਨਿਰਮਾਣ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਉਦਯੋਗ ਸੁਵਿਧਾ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਏਐਨਆਰ, (2006) 8 ਐਸਸੀਸੀ 677:

28. ਦੋਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਅਡਿੱਕੇ ਵਾਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ। ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਗੈਰ-ਅਡਿੱਕੇ ਵਾਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅੰਤਿਮ ਸਿੱਟਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੀਮਤ ਪ੍ਰਸੰਗ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। (ਦੇਖੋ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਕ, (2000) 4 ਐਸਸੀਸੀ 406, ਪੈਰਾ 34.)

29. ਮਾਰੂਤੀ ਉਦਯੋਗ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਲਾਲ, (2005) 2 ਐਸਸੀਸੀ 638 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 653, ਪੈਰਾ 39)

"39. ਸ੍ਰੀ ਦਾਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ 1947 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25-ਜੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਆਇ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਉਦਯੋਗਿਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼) ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਲਾਭਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹੀ
ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

30. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ, (1977) 1 ਐਸਸੀਸੀ 750 ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 760, ਪੈਰਾ 20)

"ਜਦੋਂ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕੋ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ
ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅਡਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਉਤੇਜਕ ਅਤੇ ਤਿੱਖੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਨਗੀਆਂ।
ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਠਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਰਵਾਇਤੀ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

31. ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਰਹੇਗੀ ਕਿ
ਸਦਭਾਵਨਾਪੂਰਨ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਅਪਣਾਓ।

ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਦਭਾਵਨਾਪੂਰਨ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਗੈਰ-ਅਡਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ
ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ। ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਆਸ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਟਿਊਬਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਐਂਡ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਏਐਨਆਰ, (1993) 2 ਐਸਸੀਸੀ 144 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਨੀਤੀ
ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੈ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਰਕਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ਜ਼ੋਨਲ ਕਾਡਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਲਿਆ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਖਤ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾਪੂਰਨ ਉਸਾਰੀ ਸੰਭਵ ਹੈ.

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ
ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਾਲ 1956 ਵਿੱਚ ਪੁਨਰਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ, ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਤੇਲਗੂ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਗਏ ਸਨ। ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਕੀ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹਨ, ਜੋ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ
ਏ.ਪੀ. ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ) ਐਕਟ, 1957,
ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ। ਧਾਰਾ 16 (2) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ 'ਤੇ, ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (1969) 1 ਐਸਸੀਸੀ 839 ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਹੋਇਆ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ,
ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ
ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਲਈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੋਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਕਲਰਕ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਗੈਰ-ਗਜ਼ਟਿਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।
ਹਰੇਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਗਜ਼ਟਿਡ ਸ਼੍ਰੇਣੀ। ਪਾਰਸ 4 ਅਤੇ 5
ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰਾਂ / ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਹੋਣਗੇ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ ਜ਼ੋਨ, ਮਲਟੀ ਜ਼ੋਨ ਅਤੇ ਰਾਜ-ਵਿਆਪੀ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪੈਰਾ ੮ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਰਾਹੀਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।
ਧਾਰਾ 371 ਡੀ (10) ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਤੋਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ ੩੭੧ ਡੀ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਸਥਾਨਕ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਪੈਰਾ 6 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ
ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ[ਸੋਧੋ] ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਧਾਰਾ ੩੭੧ ਡੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਸੀ
ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ ੩੭੧ ਡੀ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ ੩੭੧ ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੋਈ ਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਕਾਡਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਸੰਦੀਪ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। (2016) 2 ਐਸਸੀਸੀ 328, ਡਾ ਫਜ਼ਲ ਗਫੂਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਓਸਮਾਨੀਆ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1988) 4 ਐਸਸੀਸੀ 532, ਡਾ ਫਜ਼ਲ ਗਫੂਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ
ਓ.ਆਰ., (1988) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 794, ਐਨ.ਟੀ.ਆਰ. ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਹੈਲਥ ਸਾਇੰਸ,
ਵਿਜੇਵਾੜਾ ਬਨਾਮ ਜੀ ਬਾਬੂ ਰਾਜੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਏਐਨਆਰ, (2003) 5 ਐਸਸੀਸੀ
350. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਕ, ਜੋ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 371ਡੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਜੋ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਨਤਾ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਦੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ ੩੭੧ ਡੀ ਨੂੰ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਤੇ ਸੁਪਰ ਥੋਪਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ
ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਆਰ.ਐਸ. ਰਘੁਨਾਥ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਐਸ. ਰਘੁਨਾਥ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1991) 1 ਸਤੰਬਰ 387, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਕਸਤੂਰੀ ਲਾਲ, (1977) 2 ਐਸਸੀਆਰ 421, ਸੰਵਰਮਲ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਬਨਾਮ ਵਿਸ਼ਵ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1990) 1 ਐਸਸੀਆਰ 862, ਦ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਆ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ
ਸਕੱਤਰ, ਮਾਲ ੀਆ ਬੋਰਡ, ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1964)
ਐਸਸੀਆਰ 280, ਅਤੇ ਡਾ ਫਜ਼ਲ ਗਫੂਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਓਸਮਾਨੀਆ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1988) 4 ਐਸਸੀਸੀ 532.

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 371-ਡੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 371-ਡੀ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ 1, 2 ਅਤੇ 10 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

"371. ਆਂਧਰਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ
(1) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਜਾਂ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਜਨਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ
ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ,

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਾਸ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ
ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਲਾਟ ਕਰਨਾ
ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ;
ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ
ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ-

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ (ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ) ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਲਈ;

ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਲਈ; ਅਤੇ

ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜੋ ਅਧੀਨ ਹੈ
ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ;

ਇਹ ਦੱਸੋ ਕਿ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਤਰਜੀਹ ਜਾਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ-

ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ
ਕਾਡਰ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਰਫੋਂ;

ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ,
ਅਜਿਹੇ ਕਾਡਰ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਹੋ ਜਾਓ।

10) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੇ।

ਧਾਰਾ 371ਡੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ (32ਵੀਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1973, 1.7.1974 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ, 2014 ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਜਾਂ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਧਾਰਾ 371-ਡੀ (1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ (2) ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
ਆਰਡਰ, 1975. ਪੈਰਾ ੩ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਵਜੋਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ 3 ਜਾਂ 4 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜ਼ੋਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪੈਰਾ 6 (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ: (1) ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ-

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੁਨੀਅਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।
ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਜੂਨੀਅਰ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ।

ਉਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਲਈ, ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਵਿਕਰੀ ਜਿਸ ਦੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਕਿਸੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸਕੇਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ
ਜੂਨੀਅਰ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤਨਖਾਹ ਜੋ ਉਸ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਲਈ, ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪੈਰਾ 7 ਸਥਾਨਕ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ ੮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ੮੦ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ
ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਸੀ. ਸੁਰੇਖਾ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਭਾਰਤ ਸੰਘ, ਏਆਈਆਰ 1989 ਐਸਸੀ 44, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਾ. ਫਜ਼ਲ ਗਫੂਰ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਫਜ਼ਲ ਗਫੂਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੋ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਏਆਈਆਰ 1989 ਐਸਸੀ 48.

ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵੀ. ਜਗਨਨਾਥ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। (2001) 10 ਐਸਸੀਸੀ 401 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ (1) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

21. ਸਦਾਨੰਦਮ ਕੇਸ, 1989 ਵਿੱਚ (1) ਐਸਸੀਸੀ 574, ਜਦੋਂ ਕਿ ਏ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੋਧੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਆਰਡੀਨੈਂਸ 5 1983 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ
ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (2) (ਏ) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ, ਸਿੱਟਾ

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਭਰਤੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀਗਤ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ
ਸੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਢੰਗ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਬੁੱਧੀ 'ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸਾਡੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਕਾਰਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 371-ਡੀ (10) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ

ਉਪਰੋਕਤ ਲੇਖ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼
ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਹੋਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਤੋਂ ਫੀਡਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ

ਫਿਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ੩੦੯ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ।
ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (2) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ
ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਪੈਰਾ 5 (2) ਹੀ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਅਟੱਲ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਸਿੱਟਾ ਅਟੱਲ ਹੈ। ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾਦਿਤ

ਅ

ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨਿਯਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 371-ਡੀ (10) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ

ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਉਕਤ ਪੈਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਇਲਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ
ਲੇਬਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ
ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਉਕਤ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਅਤੇ ਸਦਾਨੰਦਮ ਕੇਸ, 1989 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ, 1989 ਵਿੱਚ ਐਸਸੀਸੀ 574, ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ
ਸੱਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਰਾਓ ਕੇਸ (2000) 4 ਐਸਸੀਸੀ 262 ਦਾ ਮਾਮਲਾ।

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

ਐਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਾ ਰਾਓ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. (1990) 2 ਐਸਸੀਸੀ 259, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ (1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ
ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਗੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ, ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"19. ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਧਾਰਾ 371-ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ (32ਵੀਂ ਸੋਧ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ
ਐਕਟ, 1973 ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਜ਼ੋਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ੋਨ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ
ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਨਿਯਮ) ਆਦੇਸ਼। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾ 2 (ਈ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਧਾਰਾ 'ਜਾਂ ਹੋਰ ਗਠਿਤ' ਵਿਆਪਕ ਆਯਾਤ ਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪੈਰਾ 3 (1) ਹੈ
ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਹੈਜਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਜਾਂ ਕਲਾਸਾਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪੋਸਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਰਾ 3 (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

20 ਅਕਤੂਬਰ, 1975 ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਸਰਤ ਏ
ਸ਼ਕਤੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਸੀਮਾ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਰੋਕ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਹਿਸਾਸ
ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ
ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 24 ਜਨਵਰੀ, 1981 ਨੂੰ ਜੀਓਐਮ ਨੰਬਰ 34 ਜੀ.ਏ. ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 3 (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਕੱਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਡਰ ਅਤੇ

ਸੀ ਕਲਾਸ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ
ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਾਸ ਜਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਡਰ
ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ
ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 2 (ਈ) ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਖੁਦ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਪੈਰਾ 3 (6) ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ
ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਬਣਾਉਣਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਪੈਰਾ 3 (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜ਼ੋਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ 'ਜਾਂ ਹੋਰ ਗਠਿਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ
ਆਮ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ, 'ਹੋਰ' ਸ਼ਬਦ 'ਵਿਆਪਕ' ਵਿਸਥਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੇ.ਕੇ. ਕੋਚੁਨੀ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ। ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਕੇਰਲ ਰਾਜ, ਐਫ
ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1960 ਐਸ.ਸੀ. 1080, ਸੁਬਾ ਰਾਓ, ਜੇ., ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ, ਪੈਰਾ 50 ਵਿੱਚ 'ਹੋਰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁੰਮ ਹੋਈ ਗ੍ਰਾਂਟ, ਪੁਰਾਣੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਆਦਿ। ਸ਼ਬਦ 'ਹੋਰ'
ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਰਸੀਦ ਦਾ ਮੂਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਜੀ
. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।
ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੀਲਾਵਤੀ ਬਾਈ ਬਨਾਮ ਵੀ. ਬੰਬਈ ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ 1957 ਐਸਸੀ 521, ਸਿਨਹਾ ਜੇ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ, ਬੰਬਈ ਲੈਂਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ

ਮੰਗ ਐਕਟ, 1948, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1950 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਜੂਸਡੇਮ ਜੈਨੇਰਿਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ 'ਜਾਂ ਹੋਰ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਬਚਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਸਤਿਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ
ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਾਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਆਪਣੀ ਇਮਾਰਤ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਉਦੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਤਬਾਦਲੇ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ 'ਜਾਂ ਹੋਰ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ
ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ
ਧਾਰਾਵਾਂ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਜਿੱਥੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਾ ਕਰਕੇ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਾ ਹੈ।
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਜਾਂ ਹੋਰ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ. ਇਸ ਲਈ, 'ਹੋਰ ਗਠਿਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 371-ਡੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ
ਧਾਰਾ 371-ਡੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

20. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ (7) ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਕਾਡਰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹਰੇਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਡਰ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ; ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਕਾਡਰ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਡਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਆਰਡਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪੈਰਾ 3 (7) ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ: "ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ"। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਡਿਪਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਾਲ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਸਹਿ-ਟਰਮੀਨਸ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਲਓ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਵਪਾਰਕ ਟੈਕਸ, ਸੀਨੀਅਰ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ

ਸਹਾਇਕ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
1 ਨਵੰਬਰ, 1975 ਨੂੰ ਜੀਓਐਮ ਨੰਬਰ 728 ਜੀਏਡੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ 7 ਅਤੇ 9 (ਈ)। ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਭਰਤੀ, ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਜਾਂ ਤਰੱਕੀ ਆਦਿ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਸਹਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ
ਆਦਿਲਾਬਾਦ ਅਤੇ ਵਾਰੰਗਲ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ
ਜੀ.ਓ.ਐਮ. ਨੰਬਰ 581 ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਨਿਯਮ) ਆਰਡਰ, 1975 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼। ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਮੈਂਬਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1982 ਨੂੰ 1982 ਦੇ ਆਰਪੀ ਨੰਬਰ 101 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ

ਸੀ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ 2000 ਦੇ ਜੀ.ਓ. ਮਿਸ ਨੰਬਰ 3 ਵਿਚਾਲੇ ਟਕਰਾਅ। ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਭੂਗੋਲਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ / ਜ਼ੋਨਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ
ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ਜ਼ੋਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ਜ਼ੋਨ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ
ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿਓ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ 2000 ਦੇ .. ਨੰਬਰ 3 ਰਾਹੀਂ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਤਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਕਾਰਨ ਚਾਹਵਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ਜ਼ੋਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਜਨਰਲ
ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੋਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ

ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ। ਦੋਵਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਚਨਾ ਹੈ. ਇਹ ਤੱਥਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪੂਰੇ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਰਾਜਪਾਲ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਉਦੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਰਾਜਪਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਆਰਡਰ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿਚ 100 ਫੀਸਦੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

<u>ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2: ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ?</u>

ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ; ਵਿਚਾਰਾਂ, ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਪੂਜਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ; ਰੁਤਬੇ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ; ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਉੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨੇਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ, ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਾਨਤਾਵਾਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਰਗ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਸਮਾਨਤਾ ਹੈ।
ਇਤਿਹਾਸਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਉਪਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ। ਆਰਟੀਕਲ 14 ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਵਿਸ਼ਾਲ; ਸਰਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨਵਾਦ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ।

ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਏ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ. ਸੰਕਲਪ
ਸਮਾਨਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਨਮਾਨੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ 3 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਮਨਮਾਨੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ, ਚੁਣੌਤੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਬੀ ਵਿੱਚ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਐਕਟ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ
ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਪਛੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਏਐਨਆਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। v. ਰਾਜ
ਐਮ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ, (1997) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 592. ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਕਿੱਥੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਪੱਛੜੇ ਇਲਾਕੇ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਲਾਜ

ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਇਲਟੀ ਦੀ ਰਿਆਇਤੀ ਦਰ 'ਤੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤਰ ਵਾਜਬ ਸੀ।

ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਇਹ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੰਕਲਪ ਹੈ। ਇਹ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਕੁਇਟੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ। ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਉਦੋਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਲਾਭ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਊਸ਼ਾ ਮਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ
5. ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ, (2012) 12 ਐਸਸੀਸੀ 419; ਜੌਹਨ ਵਲਾਮਾਟੋਮ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (2003) 6 ਐਸਸੀਸੀ 611; ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ,
ਉੱਤਰਾਂਚਲ ਜਲ ਸੰਸਥਾਨ ਬਨਾਮ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੇਵੀ, (2009) 7 ਐਸਸੀਸੀ 205, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਦੇਬਾਸ਼ੀਸ਼ ਮੁਖਰਜੀ, ਏਆਈਆਰ 2011 ਐਸਸੀ 3667.

ਆਰਟੀਕਲ 14 ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਦਰ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਰਗੀਕਰਨ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵਾਜਬ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ
ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਪਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਣਯੋਗ ਵਿਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕਈ ਖੇਤਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ੧੪ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੀ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
ਸਮਾਨਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਬੁਰਾਈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ ਜਾਂ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 15 (4) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਕਬੀਲੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 15 (5) ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਐਚ

ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ। ਧਾਰਾ 15 (6) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 15 (4) ਅਤੇ 15 (5) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਆਰਟੀਕਲ 15 (6) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ
ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗ ਨਿੱਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਰਾਜ ਕੋਲ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ
ਪਰਿਵਾਰਕ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਸੂਚਕਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ .

ਆਰਟੀਕਲ 16 ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜੋ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ। ਧਾਰਾ 16 (2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਲਿੰਗ, ਵੰਸ਼, ਜਨਮ ਸਥਾਨ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਰਟੀਕਲ 16 (3) ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਰਗ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਅਜਿਹੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ
ਨਿਯੁਕਤੀ। ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੌਂਪਦੇ ਹਨ
ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ - ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ; ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਦੀਆਂ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਬਲਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੇਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਲੇਖ
39 (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨਾ ਹੈ
ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਸਰੋਤ ਆਮ ਭਲੇ ਦੀ ਉਪ-ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਮੂਹਕ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਦੌਲਤ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਰਾਜ ਦੇ ਕਰਤੱਵ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ
ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣਾ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ

ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ[ਸੋਧੋ] ਆਰਟੀਕਲ 51ਏ (ਏ) ਤੋਂ (ਕੇ) ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਰਤੱਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਅਤੇ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ, ਭਾਸ਼ਾਈ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਜਾਂ ਵਰਗੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣਾ। ਆਰਟੀਕਲ 51ਏ (ਜੇ) ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ
ਰਾਸ਼ਟਰ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਉੱਚ ੇ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ।
ਧਾਰਾ ੫੧ ਏ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੋਹਨ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘਾਨੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। (1) ਐਸਸੀਸੀ 594 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ:

"41. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਭਾਗ V- ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 51-ਏ ਸੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ 'ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਰਤੱਵਾਂ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਦੇਣਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੋਵੇਗਾ।
ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ (42ਵੀਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1976। ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ
ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ (ਏ) ਤੋਂ (ਜੇ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਰੇ ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਜੇ) ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰੰਤਰ ਯਤਨਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ।

ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯਤਨ
ਚੁਣੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਉੱਚ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚ ਸੇਵਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਬਰਬਾਦ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਬੇਕਾਰ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ
ਭਾਗ V ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ। ਧਾਰਾ 330 ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੇਂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 332 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ "ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ" ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।
ਰਾਜ। ਧਾਰਾ ੩੩੪ "ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ" ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ "ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ 20 ਸਾਲ, 30 ਸਾਲ, 40 ਸਾਲ, 50 ਸਾਲ, 60 ਸਾਲ ਲਈ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ 2019 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾ ਕੇ 70 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 335 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ

ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ; ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਅੰਕਾਂ ਜਾਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਮਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਾਸ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਜਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਲਈ।
ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ।
ਧਾਰਾ 338 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ; ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨਾ; ਨੂੰ
ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੰਘ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ; ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਹੀ ਸਮਝੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
ਧਾਰਾ 338 (5) (ਡੀ) ਧਾਰਾ 338 (6) ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਘ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੇਗਾ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।
ਧਾਰਾ 338 (7) ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ
ਧਾਰਾ 338 (8) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 338 ਏ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਧਾਰਾ ੩੩੯ ਏ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 339 ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ। ਧਾਰਾ ੩੪੦ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 341 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਜਾਤੀਆਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਈ, ਉਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ
ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 341 (2) ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 342 (1) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 342 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਕਬਾਇਲੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਜਾਂ ਕਬਾਇਲੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਜਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਈ, ਉਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਸੰਸਦ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ, ਕਿਸੇ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਕਬਾਇਲੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ
ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਕਬਾਇਲੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮੂਹ, ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਗਲੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਦਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਧਾਰਾ ੩੪੨ ਏ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਜੋੜੀ ਗਈ ਹੈ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ।

ਧਾਰਾ 243ਟੀ ਹਰੇਕ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਨਾਲ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ ੨੪੩ ਡੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੇਂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਪਿੰਡ, ਇੰਟਰਮੀਡੀਏਟ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 243 ਬੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 20 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 244, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਈ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ , ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ।
ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਥਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 244, ਅਨੁਸੂਚੀ 5, ਅਨੁਸੂਚੀ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 370, 371ਏ ਤੋਂ 371ਜੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ
ਆਰਟੀਕਲ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਤਰ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ, ਪੰਨਾ 979, ਪੰਨਾ 979-80 ਦੇ ਪੰਨਾ 979-80 'ਤੇ 11 ਵੇਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਡਾ. ਧਵਨ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ
ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਸਮਾਨਤਾ। ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਹੈ ਜੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਅਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉਚਾਈ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਨਿਘਾਰ। ਆਰਥਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਹੈ
ਸਮਾਜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਥਾਹ ਦੌਲਤ ਹੈ

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੋ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। 26 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ, ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਮਾਨਤਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਸਮਾਨਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਆਦਮੀ, ਇੱਕ ਵੋਟ, ਇੱਕ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਇੱਕ ਵੋਟ ਇੱਕ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ। ਅਸੀਂ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਰਹਾਂਗੇ
ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਦੀ ਇਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜੀਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੋ? ਅਸੀਂ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ? ਜੇ ਅਸੀਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਪਲ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਲੋਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਉਡਾ ਦੇਣਗੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਹੈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਮਾਨਤਾ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ? ਭਾਈਚਾਰਾ
ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ - ਜੇ ਭਾਰਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ... ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸਾਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ, ਓਨਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੈ..... ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਈਚਾਰਾ ਇੱਕ ਤੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਉੱਥੇ ਹੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ,
ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਰੰਗ ਦੇ ਕੋਟ ਤੋਂ ਡੂੰਘੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1989 ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ; ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਫਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ। ਉਹ ਇੱਕ ਬਣੇ ਰਹੇ
ਸਮਾਜ ਦਾ ਅਸਮਾਨ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗ ਅਤੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਜੋਂ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੈ ਅਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਨਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਲਾਜ. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਉਹ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਕਿਫਾਇਤੀ ਸੁੱਖ-ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਆਨੰਦ ਮਾਣੋ।

ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਹਨ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ
ਇਕਾਂਤਵਾਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ,
ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਕਿਫਾਇਤੀ ਸਹੂਲਤਾਂ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਲਈ ਜੀਵਨ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ
ਪਿਛੜੇਪਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ
ਆਰਥਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ, ਇਹ ਉਹ ਵਰਗ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੇਦਭਾਵ, ਗਰੀਬੀ, ਵਿਦਿਅਕ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ
ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਿਛੜੇਪਣ
ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਆਰਟੀਕਲ 16 (1) ਦੇ
ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 16 (4) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਮੂਹ
ਹੈ
ਪਿਛੜਾਪਣ। ਭੇਦਭਾਵ ਕਾਰਨ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ()
ਰਾਜ ਦੀ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ।

ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਇੰਦਰ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਵੰਤ, ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ
ਵਿੱਚ, ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸ਼ਕਤੀ:

483. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਆਰਥਿਕ ਪਿਛੜਾਪਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ (4) ਜੋੜੀ ਸੀ,
ਮੈਂਬਰ, ਪ੍ਰੋ. ਕੇ. ਟੀ. ਸ਼ਾਹ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ
"ਕਲਾਸਾਂ" ਵਿੱਚ ਅਤੇ "ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ਤੇ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ "ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਕੁਆਲੀਫਾਇਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ। ਇਹ
ਸੋਧ ਸੀ
ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਖੁਦ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ "ਆਰਥਿਕ" ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਨ ਨਾਲ ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ
ਧਾਰਾ 340 ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਸਮਾਜਿਕ" ਹੈ
ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ ਤੇ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਆਰਥਿਕ" ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛੜੇਪਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਇਕੱਲੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਨਾ
ਸਿਰਫ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਜਸਟਿਸ ਜੀਵਨ ਰੈਂਡੀ ਨੇ ਇਸ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜਿੱਠਿਆ:

"694. ਉਪਰੋਕਤ ਸਮੱਗਰੀ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ
ਦੀ ਵੰਡ ਸੀ।
ਰਾਜ ਸ਼ਕਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਲਗਭਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਸੀ
ਉੱਚ ਜਾਤੀਆਂ ਅਰਥਾਤ ਕੁਝ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ

ਵਿਆਪਕ-ਅਧਾਰਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ. ਪਛੜੇ ਭਾਈਚਾਰੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸੱਤਾ ਦੇ ਤੰਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਾਂਝੇ ਪੱਛੜੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਹੈ - ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣਾ
ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਯੰਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ
ਭਾਈਚਾਰਾ।

750. ਸ਼੍ਰੀਨਾਰਾਇਣ ਧਰਮ ਪਰਿਪਾਲਨਾ ਯੋਗਮ (ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ ਏਜ਼ਵਾ ਦੀ ਇੱਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ) ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਡਾ ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਅਤੇ 15 (4) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਨ
ਫੀਲਡ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 15 (4)
ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਧਾਰਾ 16 (4) ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਦੋਵਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ. ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪਿਛੜਾਪਣ
ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਿਛੜੇਪਣ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੈ, ਧਾਰਾ 16 (4) ਵਿੱਚ 'ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ' ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ "ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਅਤੇ ਵਰਗਾਂ ਦਾ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ -
ਉਹ ਜਮਾਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਪੰਗਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਭੇਦਭਾਵ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਬਣਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਤੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਪਦੰਡ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਸਮੂਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ।

788. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਉਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ ਹੈ 16 (4) ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਲਹਿਜ਼ੇ ਦਾ ਲਹਿਜਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੜੇਪਣ 'ਤੇ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਵਿੱਚ
ਪ੍ਰਸੰਗ, ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੜਾਪਣ ਵਿਦਿਅਕ ਪਿਛੜੇਪਣ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮਿਲ ਕੇ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ - ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪਿਛੜੇਪਣ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੁਸ਼ਟ ਚੱਕਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਖੂਹ ਹੈ-

ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤੰਤਰ ਏ ਲਗਭਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਉੱਚ' ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
ਸ਼ੂਦਰਾਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਈਸਾਈਆਂ ਵਿਚਲੇ ਹੋਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਛੜੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤੰਤਰ ਵਿਚ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।
ਇਹ ਉਹ ਅਸੰਤੁਲਨ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।
ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਡਾ ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ
ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ "ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ" ਸੀ। ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।
ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛੜੇਪਣ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੜਾਪਣ ਹੈ। ਇਹ

ਸੀ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਿਛੜਾਪਣ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਦੋਵੇਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ
ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪੱਛੜੀਆਂ ਹਨ
ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼; ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪਿਛੜੇਪਣ ਦੀ ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ
ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨ
ਧਾਰਾ ੩੪੦ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸਿਰਫ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੜੇਪਣ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ - 12
ਕੁੱਲ 22 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ। ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੜਾਪਣ - ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
- ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪਿਛੜੇਪਣ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ
ਪਿਛੜੇਪਣ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਆਇ ਅਤੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅਪੈਂਡਿਕਸ ਅਤੇ । ਅਪੈਂਡਿਕਸ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਯੋਜਨਾ ਟੀਮ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ ਜਦਕਿ ਅਪੈਂਡਿਕਸ ਸਮਾਜਿਕ-ਵਿਦਿਅਕ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਪਣਾਈ ਗਈ 'ਟੇਬਲਾਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਸੂਚੀ' ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੋਈ ਪੈਰਾ 11.18 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ
11.22 ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਤਿਆਰ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ :

"11.18. ਤਕਨੀਕੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ (ਅਪੈਂਡਿਕਸ-20, ਭਾਗ 2) ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ 'ਪਿਛੜੇਪਣ ਦੇ ਸੂਚਕ' ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ
ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਟੇਬਲਾਂ ਵਿੱਚ। ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੂਚਕਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਿਆਂ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਟੇਬਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾ ਕੇ 31 ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਅਪੈਂਡਿਕਸ -21, ਭਾਗ 2). ਸੂਚਕਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਟੈਸਟਿੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਜਾਂਚਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

11.19. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਗਣਿਤਿਕ ਫਾਰਮੂਲਾ ਜਾਂ ਸਟੀਕ ਬੈਂਚ-ਮਾਰਕ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੂੰ ਅਣਜਾਣ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਬੈਂਚ-ਮਾਰਕ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਲੁਕਵੇਂ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦੋ ਸਧਾਰਣ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ
ਇਹ ਨੁਕਤਾ।

ਬਾਲਾਜੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਔਸਤ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਮਾਮੂਲੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ 50% ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ, 80%
ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ (1971 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ) ਅਨਪੜ੍ਹ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅੰਕੜੇ ਨੂੰ 50% ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਹਰਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਾਤੀ/ਵਰਗ ਦੇ 120% ਮੈਂਬਰ ਅਨਪੜ੍ਹ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 25% ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਦੇਵੇਗੀ
100% ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੈਚੁਰੇਸ਼ਨ ਪੁਆਇੰਟ।

ਭਾਰਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਅਨਪੜ੍ਹ, ਗਰੀਬ ਜਾਂ ਪੱਛੜੇ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ, ਸਾਡੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਖਪਤਕਾਰ
ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ 1977-78 ਲਈ ਖਰਚ 991 ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ 10,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ
900 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ 780 ਰੁਪਏ। ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਇੱਕ ਔਸਤ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਖਪਤਕਾਰ ਖਰਚ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਹੁਣ ਬਾਲਾਜੀ ਕੇਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਔਸਤ ਤੋਂ 50% ਭਟਕਣਾ ਹੈ
ਖਪਤਕਾਰ ਖਰਚ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ
ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਪੱਧਰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਖਪਤਕਾਰ ਖਰਚ ਤੋਂ 50% ਘੱਟ ਭਾਵ 495.5 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਦੋਵਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਇੰਨਾ ਹੇਠਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਮਰ ਸਕਦੇ ਹਨ
ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਭੇਦਭਾਵ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਣ, ਭੁੱਖਮਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, 'ਪਿਛੜੇਪਣ ਲਈ ਸੂਚਕ' ਏ
ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਟ-ਆਫ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ
ਪਿਛੜੇਪਣ ਲਈ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਦਰਜਨ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ
ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਰਵੇਖਣ ਦੁਆਰਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਕੰਟਰੋਲ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ
ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੁਟ-ਆਫ ਪ੍ਰਮੁਇੰਟਾਂ 'ਤੇ 'ਸੂਚਕਾਂ' ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਜਾਂਚਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।
ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ
ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੜੇਪਣ ਲਈ 'ਸੂਚਕ' ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦੀ ਦਰ ਹੈ-
ਰਾਜ ਦੇ ਔਸਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 5-15 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਰਗ ਦੇ ਆਊਟ। ਉਪਰੋਕਤ ਟੈਸਟਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ
ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰ ਰਾਜ ਦੇ ਔਸਤ ਤੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 25% ਵੱਧ ਹੈ।
ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਭਟਕਣਾ 25% ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ
ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ 'ਸੂਚਕਾਂ' ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਰਾਜ ਔਸਤ ਨੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਨਤੀਜੇ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕੋਈ 'ਸੂਚਕ'
ਰਾਜ ਦੇ ਔਸਤ ਤੋਂ ਭਟਕਣ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਇਹ 25% ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ 50% ਦਾ ਭਟਕਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਨਤੀਜੇ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਸੀ।
(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਨੁਪਾਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ,
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ:

807. ਪਰ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (4) ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਨੁਪਾਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ।

ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਨੁਪਾਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨ
ਦੀ ਧਾਰਾ 330 ਅਤੇ 332 ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ
ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵੀ। ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ
ਰਾਖਵੇਂ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ
ਕਬੀਲੇ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ,
ਪਰ ਉਹ ਸਿਰਫ ਅਸਥਾਈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਅਨੁਪਾਤੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ
ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ।
ਜਿਵੇਂ ਹਰ ਸ਼ਕਤੀ
ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਅਤੇ
ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਜਬ ਕੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੁਝ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ
ਜਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, 27%

ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਵਾਜਬ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਕੁੱਲ 49.5% ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵੀ ਨਾਰਾਇਣ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਏ.ਪੀ. ਰਾਜ, ਰੱਦ ਕਰਨਾ
ਓਬੀਸੀ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ 25% ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 44% ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
ਇਸ ਵਾਧੇ ਦਾ ਅਸਰ ਧਾਰਾ 16 (4) ਤਹਿਤ ਕੁੱਲ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੂੰ 65% ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਪਿਆ।

'ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜਾ' ਸ਼ਬਦ ਪਿਛੜੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਦਰ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"774. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਸ਼ਬਦ "ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਵਰਗ - ਨਹੀਂ
ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ " ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵਰਣਨ ਹੁੰਦਾ. "ਪੱਛੜੇ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਅਤੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਐਮ. ਮੁਨਸ਼ੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਵਰਗ ... ਨਹੀਂ
ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ
ਸਿਰਫ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਉਹ ਵਰਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੜੇਪਣ ਕਾਰਨ ਇੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਯੋਗਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੈ:

832. ਬਾਲਾਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਯੋਗਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜਾਨਕੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪਰੀਮੂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ,
"ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਘੱਟ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਵਧੇਰੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੰਨਾ, ਜੇ ਇਨ ਦੀ ਰਾਏ ਵੀ ਹੈ
ਥਾਮਸ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ. ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਸੁਬਾ ਰਾਓ, ਜੇ, ਜੋ
ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ. ਧਾਰਾ 16 (4) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 335 ਵਿਚਾਲੇ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਵਦਾਸਨ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿਚ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਘਟੇਗਾ
ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਾਪਦੰਡ," ਪਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਕਾਰਨ, ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ,
ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਥਾਮਸ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ, ਜੇ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 366, ਪੈਰਾ 132)

"[ਈ] ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਚੰਗੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਏ ਅੰਕ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੇਵਾ
ਲੋਕ। ਇੱਕ ਅਰਾਜਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਇਨਪੁੱਟਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇਪਣ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿੱਚ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ
ਜੇ ਇਸ ਦੀ ਰਚਨਾ 'ਅਸੀਂ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ' ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ (ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ)। ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ
ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਹੈਂਗਓਵਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਅਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੀਤ।

833. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਵਸੰਤ ਕੁਮਾਰ ਵਿੱਚ ਚਿੰਨੱਪਾ ਰੈਂਡੀ, ਜੇ. ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 739, ਪੈਰਾ 36)

"[ਟੀ] ਉਹ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਉੱਚ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਵੇ। ਇੱਕ ਕੁਸ਼ਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਕੋਈ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਹੋਰ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ,
ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ
ਆਬਾਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਕੌਣ ਹੈ?
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 35 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤਾ ਸੁਧਾਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ? ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ
ਵੱਖਰਾ, ਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ? ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਵਾਬ ਅਤੇ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਯਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਹੈ
ਮਿਥਿਹਾਸ। ਸਾਡੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬੁੱਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

834. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਘਟਦੀ ਹੈ
ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ/ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ 30% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਾ ਆਦੇਸ਼
ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 335 ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 16 ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 46 ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਾਰਾ 335 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

835. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ / ਟੈਸਟ / ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਡਗਲਸ, ਜੇ ਇਨ ਡੀਫੁਨਿਸ ਦੀ ਰਾਏ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਉਕਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਪਣੇ "ਵਾਅਦੇ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ" ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ
ਉੱਚ ਸਕੋਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਟ੍ਰਾਟ. (ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ
716.) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਕਾਰਨ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ - ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਨਤ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਪਰ ਬੇਸ਼ਕ
ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਹ ਕਰਨਗੇ. ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਸਿਰਫ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਧੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਲੱਭਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 46 ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

836. ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। (ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 335 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ - ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਸਸੀ / ਐਸਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ. ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ
ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਲੇਖ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਹੈ
ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ.) ਸ਼ਾਇਦ, ਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਸ਼ਾਇਦ, ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਮੰਨਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ.
ਫਿਰ ਵੀ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ. ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਘੱਟ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੰਨੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਪੱਕਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਮੌਕਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਗੇ - ਅਤੇ, ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਮ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ. ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਓਨੀ ਹੀ ਯੋਗਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਇਸ ਨੇ ਹੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੈ ਇਹ. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ-
ਮੈਰੀਟੇਰੀਅਨ। ਰਿਜ਼ਰਵ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੈਰਿਟ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜੋ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਫਰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਲੋਪ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਗੇ
ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ।

837. ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਨੋਟ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ/ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਐਮ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਨਿਵੇਦਿਤਾ ਜੈਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ
ਮੈਡੀਕਲ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਇੱਕ ਦਾਖਲਾ ਟੈਸਟ (ਜਿਸਨੂੰ ਪ੍ਰੀ-ਮੈਡੀਕਲ ਟੈਸਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਆਮ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਅੰਕ ਕੁੱਲ 50% ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ 33% ਸਨ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ,
ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 40% ਅਤੇ 30% ਸੀ। ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਆਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਕਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 15, ਧਾਰਾ 335 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਸੀ।
ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ
16, ਧਾਰਾ 335 ਢੁਕਵੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ (ਨਿਵੇਦਿਤਾ ਜੈਨ ਵਿੱਚ) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਲਈ ਕੋਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਅੰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ
ਜਾਤੀ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ/ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਜੋ ਕਿ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।
ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ - ਇਹ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ

ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੋ। ਰਾਖਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਹੁਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

838. ਧਾਰਾ 335 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਪੱਧਰ (ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ) ਦੇ ਕਾਰਨ
ਜੋ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਯੋਗਤਾ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ. ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸੰਗਠਨਾਂ/ਵਿਭਾਗਾਂ/ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਅਸਾਮੀਆਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੈਡੀਸਨ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰ-ਸਪੈਸ਼ਲਿਟੀਜ਼ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗਣਿਤ, ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਰਸ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ (ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ), ਇੰਡੀਅਨ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਅਤੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਪਾਇਲਟ, ਵਿਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਅਤੇ ਪੁਲਾੜ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ, ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਅਹੁਦਿਆਂ ਅਤੇ ਖੋਜ ਵਿਕਾਸ, ਮੈਡੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਗਣਿਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਐਫ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ:

ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ ਨੇ 1990 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 930 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵਜੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ "ਪ੍ਰਬੰਧ" ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਵਿਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਬਾਲਾਜੀ ਵਿੱਚ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਦੂਜੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸਿਰਫ ਸੰਸਦ / ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ
ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ "ਪ੍ਰਬੰਧ" ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਵੇਗਾ. ਅਨੁਸਾਰ
ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ, ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪਤਨ ਕਾਰਨ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਅਤੇ ਚੋਣ ਮਜਬੂਰੀਆਂ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ. ਜੇ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਹੈ
ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ
ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਜਿੱਥੇ
ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਕਈ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਚੋਣ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਾ ਅਜਿਹੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਉਭਰਨ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ ਨੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤੀ ਜਿੱਥੇ,
ਉਸ ਲਈ, ਹਰ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਭਾਈਚਾਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਸੀ ਨੂੰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਆਦਰਸ਼ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿ ਕੀ ਹੈ
ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 16 (4) ਵਿੱਚ 'ਵਿਵਸਥਾ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਆਰਟੀਕਲ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ 'ਵਿਵਸਥਾ' ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ
ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ. ਆਰਟੀਕਲ 12 ਵਿੱਚ 'ਰਾਜ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸਾਰੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।
ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੇਠ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ

ਈ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਉਪਾਅ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਧਾਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 'ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (31) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ,
ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ। ਸ਼ਬਦ 'ਹੋਰ
ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਧਿਆਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ/ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।
ਹੁਣ, ਕੀ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਵਾਜਬ, ਸੰਭਵ ਜਾਂ ਵਿਹਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ
ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੀ
ਕੇਂਦਰ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ/ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ? ਜੇ ਅਸੀਂ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ
ਧਾਰਾ 13 (3) (ਏ) ਵਿੱਚ "ਕਾਨੂੰਨ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ। ਇਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"13 (3) ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ,

(ਏ) "ਕਾਨੂੰਨ" ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, ਆਦੇਸ਼, ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮ, ਨਿਯਮ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੋਵੇ; …"

736. ਸ਼ਬਦ "ਆਰਡਰ", "ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨ", "ਨਿਯਮ" ਅਤੇ "ਨਿਯਮ" ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। "ਰਾਜ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ
ਆਰਟੀਕਲ 12 ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 13 (3) (ਏ) ਵਿੱਚ "ਕਾਨੂੰਨ" ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 12 ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਪ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਸਦ / ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕੇਂਦਰੀ / ਰਾਜ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ "ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ" ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 12 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿੰਗ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਸੰਸਦ/ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ
ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮ
ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਸੰਸਦ/ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

737. ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ 16 (4) ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਬੰਧ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।
ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (3) ਅਤੇ (5) - ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ (2)
ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦਾ (6) - "ਕਾਨੂੰਨ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ, ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਵਿਸ਼ਵ "ਵਿਵਸਥਾ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਬਾਲਾਜੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ "ਪ੍ਰਬੰਧ" ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਲਾਜੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਐਂਡ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ
ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਮਹਿਰੋਤਰਾ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਵਿਰੁੱਧ ਢੁਕਵੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ
ਪਿਛੜੇਪਣ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ

ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ
ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ - ਅਭਿਆਸ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਹੈ. ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੂਹ ਜਾਂ ਵਰਗ ਨੂੰ ਪਛੜੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਮੂਹ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ
ਸੱਤਾ 'ਤੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1 (ਬੀ):

ਕੀ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਵਿਵਸਥਾ' ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਤੁਰੰਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

738. ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹਨ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ "ਵਿਵਸਥਾ" ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ
ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਚਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ/ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਰਾਮ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਸਿਰਫ ਘੋਸ਼ਣਾ ਹੈ
ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਚਿਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ "ਵਿਵਸਥਾ" ਨਹੀਂ ਹੈ
ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ
ਵਿਵਾਦਿਤ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ
ਬੀਐਸ ਯਾਦਵ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ (ਵਾਈਵੀ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ, ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ:

"ਧਾਰਾ 235 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਧਿਕਾਰੀ
ਇਸ ਲਈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਸਮੇਤ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਆਰਟੀਕਲ 15 (4), 16 (4) ਦੇਖੋ,
77 (3), 87 (2), 118, 145 (1), 146 (1) ਅਤੇ (2), 148 (5), 166 (3), 176 (2), ਐਚ

187 (3), 208, 225, 227 (2) ਅਤੇ (3), 229 (1) ਅਤੇ (2), 234, 237 ਅਤੇ 283 (1) ਅਤੇ (2)।

740. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 309 ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹੇਗਾ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ/ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦੂਰ ੋਂ ਵੀ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ
309. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਹੈ
ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਹਨ ਜੋ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
16. "ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ" ਕਿਸੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਨਾਲ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ
ਹੁਕਮਾਂ ਬਾਰੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ।

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

ਆਰਟੀਕਲ ੧੪ ਅਤੇ ੧੬ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ। ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ,
ਅਤੇ 50% ਨਿਯਮ ਹੋਵੇਗਾ. ਕੁਝ ਢਿੱਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ
ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

808. ਇਹ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ 16 ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਧਾਰਾ
ਧਾਰਾ 16 ਦਾ (4) ਸਿਰਫ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ
ਉਦੇਸ਼[ਸੋਧੋ] ਧਾਰਾ (4) ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ (1) ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਕਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਧਾਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਬਿਆਨ ਹਨ। ਹੇਠ ਾਂ ਦਿੱਤੀ ਵਿਵਸਥਾ
ਧਾਰਾ 16 (4) - ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਤੁਲਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਗਰੰਟੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਖੁਦ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੂੰ "ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੀਟਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ" ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ (ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਖੋ)।

ਅਸੈਂਬਲੀ, ਪੈਰਾ 693 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ). ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ
ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਸੰਸਥਾਪਕ ਪਿਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਸੰਕਲਪ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

809. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ, ਅਟੱਲ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।

810. ਹਾਲਾਂਕਿ 50% ਨਿਯਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕੁਝ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ
ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਅਤੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਆਬਾਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਆਬਾਦੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਇਸ ਸਖਤ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਢਿੱਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਅਤਿਅੰਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

811. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਅਧੀਨ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਫਿਰਕੂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਜਾਣ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂ ਕੋਟੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

105. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ 72 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ
ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਲੀ ਲੀਅਨ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ,
ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਅਤੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਵਰਗ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਪੰਚਾਇਤ, ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਲਾਭ ਉਮੀਦ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ
ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਰੱਖੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ, ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਲਾਭਕਾਰੀ ਉਪਾਅ।

106. ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਪਿਛੜੇਪਣ ਨੂੰ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਖਤਮ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ
ਦ੍ਰਿਸ਼। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਾਂ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਅਤੇ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਘਟਣਗੀਆਂ।

107. ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਹਨ
ਵੱਖਰਾ। ਉਹ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਸਨ, ਆਮ ਸਭਿਅਤਾ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਦਿਮ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ
ਅਤੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਆਰਡਰ, 1950 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵਿਕਸਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਰਸਮੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਬਣੇ ਰਹੇ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਆਦਿਮ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਰੱਖਣਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਚਿੜੀਆਘਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਅਨੰਦ ਅਤੇ ਨਾਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹਨ। ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਉੱਨਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

108. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ?

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਪੱਛੜੇ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ
ਭਾਈਚਾਰਾ;

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛੜਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਉਹ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮਿੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਟੀ.ਟੀ.
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮਾਚਾਰੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਨਿਯਮ ਨਿਆਂਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਇਹ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ; ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ

ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਾਜਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਐਮ.ਆਰ. ਬਾਲਾਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ। 5. ਮੈਸੂਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1963) ਸੁਪ 1 ਐਸਸੀਆਰ 439, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ:

"16. ਹੁਣ ਨਾਗਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ
ਗੌੜਾ ਕਮੇਟੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਨੀਵੀਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਕਾਰਨ ਹੈ
ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਫ਼ੀ ਹਨ
ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੜਾਪਣ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਸਲੀ, ਕਬਾਇਲੀ, ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਪਿਛੜੇਪਣ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੜੇਪਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਿਣਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੜਾਪਣ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਸ ਜਾਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਹੈ
ਭਾਈਚਾਰਾ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਇੱਕ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਪਛੜਿਆਂ ਦੀ ਗਣਨਾ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੇ ਅਪਣਾਇਆ, ਉਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਵਰਚੁਅਲ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਜਮਾਤਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਜਾਤਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੂਰਾ ਲਿੰਗਾਇਤ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸੀ, ਅਤੇ ਭੰਟਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਵੋਕਾਲਿਗਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੇ ਹੋਏ ਸਨ।
ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸਹਿਮਤ ਸਨ
ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜਿਆ ਹੋਇਆ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਿਛੜੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵੰਡਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ () ਪੱਛੜੇ ਅਤੇ () ਵਧੇਰੇ ਪੱਛੜੇ। ਇਹ ਅੰਤਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਟੈਸਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ. ਬੈਂਚ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਿਆਰ ਰਾਜ ਦੇ ਔਸਤ ਦੇ 50% ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ? ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ
ਪਿਛਾਂਹ; ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਪੱਛੜਿਆ ਹੋਇਆ। ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਸੀ ਕਿ 28% ਪੱਛੜਿਆਂ ਲਈ ਅਤੇ 22% ਵਧੇਰੇ ਪੱਛੜਿਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, 50% ਪੱਛੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਮੂਹ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 15% ਅਤੇ 3% ਭਾਈਚਾਰੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 68% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ
ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਇਸ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਨਐਮ ਥਾਮਸ, (1976) 2 ਐਸਸੀਸੀ 310 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਲਾਜੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਨਿਯਮ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਸਿਰਫ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ।

112. ਐਮ. ਨਾਗਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ। 5. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2006) 8 ਐਸਸੀਸੀ 212, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ 50% ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਢਹਿ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"122.<u>ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 50% ਦੀ ਸੀਮਾ ਸੀਮਾ ਕਰੀਮੀ ਲੇਅਰ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਾਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛੜਾਪਣ, ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।</u>

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

113. ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਆਰਜ਼ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। v. ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2010) 4 ਐਸਸੀਸੀ 50 ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ, ਜੋ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 243, 243ਡੀ, 15 (4), 16 (4) ਅਤੇ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਭਾਗ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦਾ ਅਹੁਦਾ,

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਏ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੀਬ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਇਸਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ
ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸਿਰਫ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਤੋਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ ੨੪੩ ਡੀ ਅਨੁਪਾਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਾਰ ਹੈ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ। ਧਾਰਾ ੨੪੩ ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ
ਆਰਟੀਕਲ 15 (4) ਅਤੇ 16 (4), ਜਿੱਥੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਹੈ
ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਪਾਅ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 14, 15 ਅਤੇ 16 ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਦਲਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਲਮੇਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ।

ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 243ਡੀ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"42. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 243-ਡੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਵਿਵਹਾਰਕਤਾ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।
ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਨਾਇਕਰਾਓ ਗੰਗਾਰਾਮਜੀ ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਦੇਸ਼ਮੁਖ ਬਨਾਮ ਪੀਸੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਏਆਈਆਰ 1999 ਬੀਓਐਮ 142. ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਔਰਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂ ਸੀ। ਇਸ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: (ਏ.ਆਈ.ਆਰ.ਪੀ.
143, ਪੈਰਾ 4)

“4. … ਹੁਣ 73ਵੀਂ ਅਤੇ 74ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 243-ਡੀ ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸੀਟ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 243-ਡੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚੇਅਰਮੈਨਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਾਖਵੇਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਥਾਨਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ
ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ
16 (4), ਜੋ ਜਨਤਕ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਦਲੀਲ ਦੀ ਖਾਤਰ, ਭਾਵੇਂ ਲੇਖ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਾਨਤਾ ਹੋਵੇ
243-ਡੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 16 (4) ਵਿਵਹਾਰਕ ਸੀ, ਇੰਦਰ ਦੀ ਨੇੜਿਓਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਸਾਹਨੀ, 1992 ਸੁਪ (3) ਐਸਸੀਸੀ 217, ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜਨਤਕ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਲਈ 50% ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਇਲਾਜ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ (ਪੈਰਾ 809-10 ਤੇ): (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 735)

809. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਅਟੱਲ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।

810. ਹਾਲਾਂਕਿ 50% ਨਿਯਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਵਿਭਿੰਨਤਾ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਅਤੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਆਬਾਦੀ
ਖੇਤਰ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਖਤ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਢਿੱਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੋ
ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"48. ਬੇਸ਼ਕ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਧਾਰ ਹੈ
ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ "ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ" ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ "ਅਨੁਪਾਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ" ਦੇ ਨਿਯਮ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਨ,
ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਬਾਇਲੀ ਆਬਾਦੀ ਆਵੇਗੀ
ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਥਿਤੀ ਗੈਰ-ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ, ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਕਾਸ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਾਰਨ ਵਿਸਥਾਪਨ ਅਤੇ ਤਬਾਹੀ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਸਰੋਤ[ਸੋਧੋ] ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ "ਅਨੁਪਾਤ" ਦੇ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਸਹੀ ਸਮਝਿਆ
ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਗਤ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ.

56. ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਵਿਕਲਪਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀਮਾ ਇੱਕ ਹੈ

ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੀਤੀ ਦਾ ਅਚਾਨਕ ਨਤੀਜਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ,
ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।
ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ
ਪੀ.ਈ.ਐਸ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (ਜੀ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 50% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ
ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਧਾਰਾ 243-ਡੀ (1) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ "ਅਨੁਪਾਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ" ਦੇ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੈ,
ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 243-ਐਮ (4) (ਬੀ) ਕਿਵੇਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
ਭਾਗ ੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ "ਅਪਵਾਦ" ਅਤੇ "ਸੋਧਾਂ" ()
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ। ਜੇਪੀਆਰਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (ਬੀ) (1), 36 (ਬੀ) (1) ਅਤੇ 51 (ਬੀ) (1) ਸਿਰਫ ਪੇਸਾ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਸਾਧਾਰਣ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ:

57. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 50% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਵੀ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਾ ਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣਾ
ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ। ਜੇਪੀਆਰਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (ਬੀ) (2), 36 (ਬੀ) (2) ਅਤੇ 51 (ਬੀ) (2) ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ "ਅਨੁਪਾਤੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ" ਦਾ ਮਿਆਰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿ ਕੁੱਲ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ 80% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਹੋਵੇਗਾ
ਸਾਰੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 80% ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ। ਕਿਉਂਕਿ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਚੋਣ ਖੇਤਰ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਲ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਇਹ 80% ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਹੱਦ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ 30% ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, 80% ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਸੀਮਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

58. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇਪੀਆਰਏ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਕੁੱਲ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।
ਆਰਟੀਕਲ 243-ਐਮ (4) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਮਿਸਾਲ ਇਲਾਜ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਸੀਮਤ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

(ਡੀ) ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 243-ਐਮ (4) (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 243 ਡੀ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਧਾਰਾ 16 (4) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਕੇ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੂਰਤੀ (ਡਾ.) ਅਤੇ ਹੋਰ। v. ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ,
(2010) 7 ਐਸਸੀਸੀ 202, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"53. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ ਰਾਮਾ ਜੋਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ[ਸੋਧੋ] ਯਕੀਨਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਛੜੇਪਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਿਛੜੇਪਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ "ਚੋਣ" (ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ) ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਰੁਜ਼ਗਾਰ) ਅਤੇ "ਚੋਣ" (ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ)
ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੇਸ਼ਕ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੌਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਤਰੀਕਾ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਵਿਧੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ, ਇੰਟਰਵਿਊਆਂ ਜਾਂ ਪਿਛਲੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸਸੀ/ ਐਸਟੀ / ਓਬੀਸੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

54. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਾਪਦੰਡ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਕਿਸ ਦੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹਨ
ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ
ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਪਿਛਲੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਅਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਸਮੂਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ
ਹੋਰ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ
ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ./ਓ.ਬੀ.ਸੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗੁਣ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਬਿਹਤਰ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਕਲਪਨਾਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਥਾਨਕ ਸੀ ਸੈਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਛੜਾਪਣ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ। ਜਦੋਂ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਿਛੜੇਪਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ
ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪਿਛੜਾਪਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਿਛੜੇਪਣ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 243 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ-
(6) ਅਤੇ 243-(6) ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿਜ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ (ਐਸਈਬੀਸੀ) [ਧਾਰਾ 15 (4) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ] ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ (ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ)। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ

ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਹਨ
ਉਹ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਵੀਂ ਸੋਚ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੇਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ
ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ, ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਯਮ ਅਨੁਪਾਤੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਰਟੀਕਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 50% (ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਸੀਮਾ) ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਸੀਮਾ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ/ਹੋਰ ਪਿਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਉਪਰਲੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਗਲਤ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ/ ਓਬੀਸੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਸਥਾਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿੱਚ 50% ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਰਾਜ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਸੀ

ਕਿਉਂਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ/ਹੋਰ ਪਿਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਰਟੀਕਲ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਸੀਟਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ।

ਉਹੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 50% ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਵਰਟੀਕਲ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਲਈ 50% ਦੀ ਸੀਮਾ, ਜੋ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ, 1992 ਸੁਪ (3) ਐਸਸੀਸੀ 217 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਇਲਾਜ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 735, ਪੈਰਾ 809-10)

809. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਅਟੱਲ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।

810. ਹਾਲਾਂਕਿ 50% ਨਿਯਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕੁਝ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਅਤੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਆਬਾਦੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ, ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਇਸ ਸਖਤ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਢਿੱਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ
ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਨਾਗਾਲੈਂਡ, ਮੇਘਾਲਿਆ, ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਅਤੇ ਸਿੱਕਮ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ 50% ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੈ।
ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਰਟੀਕਲ
ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ

ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ
ਖੇਤਰ[ਸੋਧੋ]

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, (2010) 4 ਐਸਸੀਸੀ 50 ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਹੈ
ਜੋ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਹਨ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ[ਸੋਧੋ] ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਮ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ
ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।
ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ/ਹੋਰ ਪਿਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ
ਸਕਦਾ
ਜਦੋਂ ਇਕੱਠੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ 50% ਦੀ ਉੱਪਰਲੀ ਸੀਮਾ. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉਪਰਲੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ ਨੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਓਬੀਸੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕੋਟੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਵਿਨਾਇਕਰਾਓ ਵਿੱਚ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ
ਰੰਗਾਰਾਮਜੀ ਦੇਸ਼ਮੁਖ ਬਨਾਮ ਪੀ ਸੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਏਆਈਆਰ 1999 ਬੀਓਐਮ। 142 ਬਾਰੇ
ਧਾਰਾ 243 ਡੀ ਅਤੇ 16 (4) ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ
ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਵਿਕਸਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨਕ ਸਵੈ-ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ
ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ
ਕਬੀਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੈ
ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਕੇ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੂਰਤੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ
ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਪਿਛੜਾਪਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਿਛੜੇਪਣ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ
ਕਿ ਧਾਰਾ 15 (4) ਅਤੇ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ
ਨਹੀਂ ਹਨ
ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਰਟੀਕਲ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ
ਇਹ 50% ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ
ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਹਾਂ

ਇੱਕ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਆਰ. ਚਿਤ੍ਰਲੇਖਾ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। ਮੈਸੂਰ ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 1823, ਇਹ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਆਰਾਮ ਦੀ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ. ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ
ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ।

ਏਮਜ਼ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਏ.ਆਈ.ਆਈ.ਆਈ.ਐਮ.ਐਸ., ਜੇ.ਟੀ. 2001 (7) ਐਸ.ਸੀ.12,
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ, ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਵਰਗ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਾਹਜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਪਾਹਜਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਤਰਕ
ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਜਾਂ ਜਮਾਤੀ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਵੀ, ਕੁਆਂਟਮ
ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਪੱਧਰ ਜਿੰਨਾ ਉੱਚਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਓਨੀ ਹੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ।

ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਲਿੰਗੱਪਾ ਪੋਚਨਾ ਅਪੇਲਵਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ
(ਓ.ਆਰ.ਐਸ. v. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (1985) 1 ਐਸਸੀਸੀ 479 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ
ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਦਾਇਰਾ
ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ ਦਾ ਉਚਿਤ ਆਦਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਸਮੱਗਰੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ:

798. ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਲਈ ਪੱਛੜਾ ਵਰਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਾਕਾਫੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ

ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਲੋੜ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ

"

ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ". ਇਹ ਰਾਏ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਮਿਸ਼ਨ / ਕਮੇਟੀ, ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ. ਉਹ ਸਭ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ

ਭਾਵ, ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਰਾਏ ਬਣਦੀ ਹੈ. ਦਰਅਸਲ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਏ, ਜਿਸਦਾ ਵਰਤਮਾਨ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮਤਲਬ ਹੈ

ਕਾਰਜਕਾਰੀ। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਦ/ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਨਿਆਂਇਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ

ਸੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ

ਅਤੇ ਬੇਰੀਅਮ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਬੋਰਡ 37 ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ

ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਧਾਰਾ 16 (4) ਵਰਗੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ

ਰਾਜ/ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੱਥ (ਨਾਕਾਫੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ)।

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ
ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੈਸਟ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਆਮ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

780. ਹੁਣ ਅਸੀਂ "ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ" ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਵੱਲ ਮੁੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ
ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਵੇਂ ਜਾਂਦੇ ਹੋ? ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹੋ? ਕੀ ਇਹ ਵਿਧੀ ਰਾਜ ਤੋਂ ਰਾਜ, ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਤੱਕ ਵੱਖਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹੋ ਜਿੱਥੇ ਜਾਤ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਹੋਰ ਜਮਾਤਾਂ, ਸਮੂਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ,
ਅਤੇ ਉਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜੋ ਜਾਤ ਦਾ ਲੇਬਲ ਨਹੀਂ ਪਹਿਨਦੇ? ਹਨ
ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੰਗਬੰਦੀ ਰੇਖਾ (ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ) ਜਾਂ ਪਹਾੜੀ ਜਾਂ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ? ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਜਵਾਬ ਦੇਵਾਂਗੇ
ਉਹ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਜਵਾਬ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਮ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਗੇ

ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਜਾਂ ਖੇਤਰ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਨ। ਹਰ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਆਮ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

783. ਸਾਡਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਹੈ - ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ - ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਕੋ ਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਵਿਧੀ/ਪਹੁੰਚ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਜਾਂ ਮਾਡਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ / ਪਹੁੰਚ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ (ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਏ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪਹੁੰਚ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼
ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਕਮਿਸ਼ਨ/ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਤੀਆਂ (ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ) ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸਮੂਹਾਂ ਨਾਲ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ
ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਰਾ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਟੈਸਟ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਪਿਛੜੇਪਣ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਅਤੇ ਲੱਭਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਪਿਛੜਾਪਣ ਕਿਸੇ ਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਛੜਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,
ਸੈਕਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕਲਾਸ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੱਛੜਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ.

*** *** ***

854. (ਅ) ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 340 ਅਧੀਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਧਾਰਾ 340 ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ 'ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।
ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ... ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਹੜੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਦਮਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨਾ ... ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ
ਇੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਓਬੀਸੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,
ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ) ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸੀ
ਗਠਿਤ "ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ

ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ" ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕੀਤਾ
ਵੀ ਇਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੰਡਲ ਸੂਚੀਆਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੀਟੋ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਮਾਪਦੰਡ
ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ/ਪਛਾਣਨ ਲਈ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋਣ
ਪਛਾਣ ਦੀ ਅਭਿਆਸ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਜਾਂ ਘੱਟ-
ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਪਰ ਇੰਨੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰਤਾ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਅਸਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ. ਇਹਨਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਮਾਪਦੰਡ ਜਾਂ ਸੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਅਭਿਆਸ । ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਇਕ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਧੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਵਿਅਰਥ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਅਰਥ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਸੰਪੂਰਨ ਕੁਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਰਿਪੋਰਟ। ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ

- ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਯੋਗ ਟੀਚਾ ਨਹੀਂ. ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤੱਕ, ਕੇਂਦਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਓਬੀਸੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਲਾਗੂ ਹਨ। ਕੇਰਲ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਕਰਨਾਟਕ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਓਬੀਸੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਲਾਗੂ ਹੈ
ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਉੜੀਸਾ, ਬਿਹਾਰ, ਗੁਜਰਾਤ, ਗੋਆ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼,

ਈ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਆਦਿ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਮਹਾਜਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਓਬੀਸੀ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ
ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਬੇਰੀਅਮ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਬਨਾਮ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਬੋਰਡ ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 295 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ ਲੱਭੇ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ.

ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰੋਨਾਲਡ ਡੀ ਰੋਟੰਡਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ (ਪੰਜਵਾਂ ਸੰਸਕਰਣ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

"ਜਸਟਿਸ ਵ੍ਹਾਈਟ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਆਮ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।
ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਸਨ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਧਾਰ ਮਿਆਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਸਟਿਸ ਵ੍ਹਾਈਟ ਦੀ ਰਾਏ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਘੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ:

ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਖਰਕਾਰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਣਉਚਿਤ, ਚਾਹੇ ਅਸੀਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਬੇਸਮਝੀ ਨਾਲ ਸੋਚੀਏ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਾਖਾ ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬਦਲਾਂਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੂਹਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਮੇਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਇੰਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ
ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤਰਕਹੀਣ ਸਨ।

ਰਵਾਇਤੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਜੀ.ਓ. ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ.
123. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਰਿਲਾਇੰਸ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। v. ਲਛਮੀ ਨਰਾਇਣ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, 2018 (10) 396, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"23. ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਮ ਨਾਗਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2006) 8 ਐਸਸੀਸੀ 212 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਹੋਰ ਆਧਾਰ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ
ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਮਾਪਣਯੋਗ ਅੰਕੜੇ ਦਿਖਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ, ਸਾਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "ਵਰਗ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਵੱਲ ਹੈ
ਜੁਨੰਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਾਜ, (2006) 8 ਐਸਸੀਸੀ 212, ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ
ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਣਯੋਗ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (1), 1922 ਸੁਪ (3) ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਉਲਟ ਹੈ

ਐਸਸੀਸੀ 217. ਜੀਵਨ ਰੈਂਡੀ, ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਏ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ:

"ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪਿਛੜੇਪਣ ਦੀ ਪਰਖ ਜਾਂ ਲੋੜ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ
"ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਪੱਛੜਾ ਵਰਗ"। (ਦੇਖੋ ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 727, ਪੈਰਾ 796 ਤੋਂ 797.)

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡਾ ਜਸਟਿਸ ਥਾਮਸੈਨ ਨੇ ਪੈਰਾ 323 (4) 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ ਸੀ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 461-62)

"323. ਸੰਖੇਪ

* * *

(4) ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਹਨ, ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 15 ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ,
ਪਿਛੜੇਪਣ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਧਾਰਾ 341 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 342 ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਜਾਂ, ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਨੇ ਪੱਛੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਈ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

124. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ
ਐਮ. ਨਾਗਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ), ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ. ਇਹ ਕੇਸ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਰਸਤਿਆਂ ਲਈ ਡੇਟਾ ਨੂੰ ਮਾਪਣਾ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਪਿਛੜੇਪਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਦਾ ਸਵਾਲ
ਜਰਮਨ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ
ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ।
ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਬਾਰੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

125. ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਡਾ ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ ਨੇ ਸਾਲ 1999-2000 ਲਈ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਾਰੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ।

ਜੀ.ਓ. 275, ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ (ਈ) ਵਿਭਾਗ ਮਿਤੀ 5.11.1986

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਹੱਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ, ਜੇ ਸਥਾਨਕ ਆਦਿਵਾਸੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸਥਾਨਕ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਏਜੰਡਾ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਮਤਾ, ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਇਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ:

"ਏਜੰਡਾ ਆਈਟਮ: 3

ਜੀ.ਓ.275, ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ (ਈ) ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸੋਧ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਲਿਆਉਣਾ। 5.11.1986 ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਲਈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਸਥਾਨਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ।

ਕਬਾਇਲੀ ਭਲਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਉਪਰੋਕਤ ਆਈਟਮ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ:

ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ:

ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਸਥਾਨਕ ਆਦਿਵਾਸੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਗੈਰ-ਸਥਾਨਕ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਬੀਲੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੇ ਉੱਪਰ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ
5.11.1986 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਜੀ.ਓ.275 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਇਸ ਲਈ ਸਥਾਨਕ-ਗੈਰ-ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

੧੦੦ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਤਰਕਹੀਣ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਸਥਾਨਕ ਆਦਿਵਾਸੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਗੈਰ-ਸਥਾਨਕ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
ਉਹ 26.1.1950 ਤੋਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਿੰਟ

ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਬੀਲੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ
ਇੱਕ ਰਾਜਪਾਲ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।
ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੇਤਰ ਸਾਲਾਨਾ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਤੀ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਓਪਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ 1997 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਵੀ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ
26 ਜਨਵਰੀ 1950 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਸਿਰਫ 26 ਜਨਵਰੀ 1950 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਬਾਇਲੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਸਿਰਫ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬਲਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜੀ.ਓ. ਮਿਸ ਨੰਬਰ 3/2000 ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਸਦੀਕਯੋਗ ਅੰਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ,
ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਬਾਇਲੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਸੀ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਕੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ। ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਅਨੁਪਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਪਰ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14, 15 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16. ਇਹ ਓਪਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਸ ਗਏ ਹਨ
26 ਜਨਵਰੀ 1950। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ 6% ਹੈ। 100 ਫੀਸਦੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਕੇ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 371-ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।
ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਰਕੇ ਘਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ
ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਓਪਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ 26.1.1950 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਸੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਖੰਮਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਜੋਂ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ 31 ਮੰਡਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ,
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ

9 ਮੰਡਲਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਬੀਲੇ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 9 ਮੰਡਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ 50٪ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 53 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 77 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਲਗਭਗ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੋਰ ਜਮਾਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੱਛਮੀ ਗੋਦਾਵਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ, 1991 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 39.31 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ
ਗ਼ੈਰ-ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 60.69 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

ਕੋਠਾਗੁਡੇਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਲੀਅਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉੱਦਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਮਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਈ ਸੀ।
ਰੁਜ਼ਗਾਰ।

ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਕਬਾਇਲੀ ਅਧਿਆਪਕ ਹੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਰਵਾਈ ਤਰਕ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ. ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ੧੦੦ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ
ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ
ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਇਕ ਇਕਾਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਧਾਰ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਅਤੇ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ
ਬਿਹਤਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ।

ਇਹ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ. 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ
ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਮੈਰਿਟ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਵਿਦਿਅਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰੇਗਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਵਿਦਿਅਕ ਵਿਕਾਸ ਸਿਰਫ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ,
ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ। ਆਦਰਸ਼ ਪਹੁੰਚ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕ ਹਨ
ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 100 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਰੋਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਬਣਾਏ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਏ
ਅਤੇ ਇਹ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ, ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਵੰਡ ਦੁਆਰਾ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਸਨ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਘਿਨਾਉਣਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਵਸਨੀਕ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾ ਸਕਦੇ, ਇਹ ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਤਰਕ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ।

ਇੱਕ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੋਡ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਇਜਾਜ਼ਤਯੋਗ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕੁਝ ਕੁ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ
ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਰਗ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 51-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੀ ਭਾਲ ਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।
ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਲੋਕ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ।
ਧਾਰਾ 370 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਡਰ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੀ.ਓ. ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ
ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ। ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਬੀਲੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਸਥਾਨਕ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਭਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੀ.ਓ. ਮਿਸ ਨੰਬਰ 3/2000 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਇਜਾਜ਼ਤਯੋਗ ਹੈ
ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਸਿਰਫ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ।

<u>ਰੀ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3: ਕੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਿਰਫ</u>
<u>ਧਾਰਾ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਗੀਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ</u>
<u>ਧਾਰਾ 16 (4) ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ?</u>

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3 ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3/2000 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਗੀਕਰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (4) ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

137. ਆਰਟੀਕਲ 16 (1) ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 14, 16 (1) ਅਤੇ 16 (4) ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਧਾਰਾ 16 (1) ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ:

"741. ਐਮ.ਆਰ. ਬਾਲਾਜੀ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। ਮੈਸੂਰ ਰਾਜ, 1963 ਸੁਪ 1 ਐਸਸੀਆਰ 439, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ - "ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 (4) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 15 (1) ਅਤੇ 29 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ". ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 (4) ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ।
ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚੰਪਕਮ ਦੋਰਾਈਰਾਜਨ, 1951 ਐਸਸੀਆਰ 525, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਅਰਥਾਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ
ਬਾਲਾਜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਟੀ ਦੇਵਦਾਸਨ ਬਨਾਮ ਟੀ ਦੇਵਦਾਸਨ ਵਿੱਚ (ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ) ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (1964) 4 ਐਸਸੀਆਰ 680 - "ਅੱਗੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਧਾਰਾ (4) ਮੰਨ ਲਈ ਹੈ ਆਰਟੀਕਲ 16 ਇਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁਬਾ ਰਾਓ, ਜੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਧਾਰਾ 16 (1) ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਮੁੱਖ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ
ਆਪਣੇ ਆਪ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਦੇਵਦਾਸਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸੀ
ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਆਰਟੀਕਲ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ
ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਨਐਮ ਥਾਮਸ (1976) 2 ਐਸਸੀਸੀ 310 ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ (ਐਚ.ਆਰ. ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਏ.ਸੀ. ਗੁਪਤਾ,
ਜੇਜੇ) ਇਸ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ, ਬਹੁਗਿਣਤੀ (ਰੇ, ਸੀਜੇ, ਮੈਥਿਊ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ ਅਤੇ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇਜੇ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਧਾਰਾ 16 (1) ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 16 (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕਾ ਸੀ। (ਬੇਗ, ਜੇ ਨੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇੱਥੇ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ.) ਉਕਤ ਚਾਰ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ - ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹਨ
ਪੈਰਾ 713 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (1) ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ
ਆਰਟੀਕਲ 14 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਥਾਮਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (1) ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ

ਏ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਸਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ। ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਸਮਾਨਤਾ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਵਧੇਗੀ। ਧਾਰਾ 16 (4) ਅਜਿਹੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ
ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪਰੇ। "ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਪਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ
ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ/ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ
ਰਾਜ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਲਾਜ਼ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਣ ਆਰਟੀਕਲ 10 (3) ਦੇ ਖਰੜੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸੀ (ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ) - ਪੈਰਾ 693 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ "ਕੁਝ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧ (ਉਪਬੰਧ) 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹੇ ਹਨ", ਅਤੇ ਇਹ ਖਰੜਾ ਧਾਰਾ (3) ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ
ਮੰਗ. ਇਹ ਇਕ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਧਾਰਾ (4) ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ, ਰਾਜ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ/ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ। ਧਾਰਾ (4) ਸਿਰਫ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ
ਖਾਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ.

742. ਬਾਲਾਜੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਦੇਵਦਾਸਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਬਾਰੇ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (1) ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਵਾਦ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਸਥਿਰ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ (4) ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਹੁਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 16 (1) ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਜਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਹੈ, ਆਰਟੀਕਲ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਵੀ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰ ਹੈ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਦਾ। ਜੇ ਧਾਰਾ (4) ਧਾਰਾ (1) ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਫਿਰ ਇਹ ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਧਾਰਾ (4) ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ, ਜੇ 'ਵਰਗ' ਦਾ ਮਤਲਬ 'ਜਾਤ' ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ? ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ (2) ਕਲਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (1) ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ

ਵਰਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ (4) ਇਸ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ 'ਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਸਮੂਹ ਪਿਛੜੇਪਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ:

"792. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਟੈਸਟ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਇੱਛਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਵਰਗ - ਇੱਕ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੀ ਸਹੀ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਪਛਾਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਮਾਤ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਆਮ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
ਉਹ ਗੁਣ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਪਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ
ਆਰਟੀਕਲ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੇ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਲਿੰਕ ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੜਾਪਣ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਉੱਨਤ ਹਨ (ਜਿਸਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਥ੍ਰੈਡ. ਉਹ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਮਿਸਫਿਟ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਇਕੱਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕੀ ਕਲਾਸ ਇਕ ਕੰਪੈਕਟ ਕਲਾਸ ਹੋਵੇਗੀ. ਦਰਅਸਲ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਨਾਲ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪੱਛੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਈਨ ਖਿੱਚਣ ਵਿੱਚ ਹੈ - ਲਾਈਨ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਖਿੱਚਣੀ ਹੈ? ਕਿਉਂਕਿ, ਲਾਈਨ ਖਿੱਚਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ
ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲਵੇ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਹੋਰ। ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਸਿਰਫ ਆਰਥਿਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਬੇਸ਼ਕ, ਆਰਥਿਕ ਤਰੱਕੀ ਇੰਨੀ ਉੱਚੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਰੱਕੀ ਹੈ. ਆਓ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਈਏ। ਪਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰਪੇਂਟਰ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ,
ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਕਾਰਪੇਂਟਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗੀ
ਸਟੈਂਡਰਡ। ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਉੱਚਾ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਖੁਦ ਇਕ ਫੈਕਟਰੀ ਮਾਲਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ.
ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਸਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਤਬਾ ਵੀ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਖੁਦ ਹੋਵੇਗਾ
ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ ਸਿਰਫ ਉਸਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਪ ਹੈ. ਫਿਰ ਵੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਹਾਰਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, 36,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ
ਬੰਬਈ, ਦਿੱਲੀ ਜਾਂ ਕਲਕੱਤਾ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਲਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਪੇਂਡੂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਚੰਗੀ ਆਮਦਨ ੀ ਬਣੋ। ਲਾਈਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਇੱਕ ਖਿੱਚਿਆ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਲਾਈਨ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਲਈ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਪੇਂਡੂ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਖਿੱਚਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਉਸ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਮਾਪ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੀਮਾ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾਵੇ. ਆਮਦਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇਵੇ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ
ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਹੁਦੇ ਹਨ, ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਨਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਆਈਏਐਸ ਜਾਂ ਆਈਪੀਐਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਰਵਿਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,
ਉਸ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਸਮਾਜ (ਸਮਾਜਿਕ ਰੁਤਬਾ) ਵਧਦਾ ਹੈ; ਉਹ ਹੁਣ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਕਮਜ਼ੋਰ। ਉਸ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪਾਹਜ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਸਦਾ
ਤਨਖਾਹ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋੜ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੈ। ਇਹ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ, ਉਸ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮੈਂਬਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਇਸ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ। ਫਿਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਈ ਇਹ ਕਿ 'ਨਿਗਲਣ ਨਾਲ ਗਰਮੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ', ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਾਤ ਜਾਂ ਵਰਗ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਨਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਵਰਗ/ਜਾਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛੜਣਾ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ.
ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ
ਪਿਛੜਾਪਣ ਨਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਿਛੜਾਪਣ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ
ਉਸ ਧਾਰਾ (4) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਮੂਹ ਪਿਛੜੇਪਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਹਰ
ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਨਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਜਮਾਤ' ਨੂੰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪੱਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗੀ। (ਇਹ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੇਵਲ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ)।

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 15 (4) ਅਤੇ 16 (4) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਾਰੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

"787. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੇ ਮੁਦਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਡੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਆਰਟੀਕਲ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ "ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ" ਯੋਗਤਾ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਹੈ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 340 (ਜੋ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ)
ਇਹ 'ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ
16(4). ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ: ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਵਿੱਚ "ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਪੱਛੜਾ ਵਰਗ" ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ
ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਸਮੇਤ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 15 (4) ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ, ਧਾਰਾ 16 (4) ਲਈ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਧਾਰਾ 15 (4) ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਪਰ ਉਹ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਪਿਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਜੋਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ
ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਧਾਰਾ 340 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ
ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ/ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਐਸਈਬੀਸੀ ਜ਼ਰੀਏ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਸਈਬੀਸੀ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ
ਧਾਰਾ 340 ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 16 (4) ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ: ਧਾਰਾ 16 (4) ਧਾਰਾ 340 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਰਗ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਵਿੱਚ 'ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਪਿਛੜਾ ਵਰਗ' ਧਾਰਾ 15 (4) ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਲਾਭਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨਾ
ਧਾਰਾ 16 (4) ਵਰਗੀ ਵਿਵਸਥਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ/ਅਹੁਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ - ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਵਿਦਿਅਕ ਪਿਛੜੇਪਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।
(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਜਮਾਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਧਾਰਾ 340 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਪਿਛੜਾ ਵਰਗ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 15 (4) ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛੜਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

693. ਆਖਰਕਾਰ ਡਰਾਫਟਿੰਗ ਏ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ। ਉਸ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ, ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ
ਸਾਰੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਅੰਤ ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 10 (3) ਦੇ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ, ਐਕਸਟੈਂਸੋ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਥੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ:

" ... []ਇੱਥੇ ਤਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ
ਜੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੋਵੇਗੀ।
ਇਸ ਸਦਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ, ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਉਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣਾ, ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਲਈ ਬੈਠਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ
ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਹ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ, ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇੱਕ ਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਸਦਨ ਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਜੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ - ਅਤੇ ਇਹ
ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕ, ਜੇ ਯੋਗ ਹਨ, ਤਾਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜਨਤਾ ਹੈ, ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਉਸੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ
ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡਾ ਦੂਜਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰਾਏ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹੋਣਾ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਝ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਡਰਾਫਟਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫਾਰਮੂਲਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜੋ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਓ, ਪਹਿਲਾ, ਕਿ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕੁਝ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ 'ਉਚਿਤ ਨਜ਼ਰੀਖ' ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਹੈ। ਜੇ ਮਾਣਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਗੇ - ਤਿੰਨ ਸਿਧਾਂਤ
ਸਾਨੂੰ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ- ਉਹ ਵੇਖਣਗੇ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੋਈ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਾਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) .... ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਗ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ ਪਿਆ ਕਿ
ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜੋ ਹੁਣ - ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ - ਰਿਹਾ ਹੈ

ਇੱਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ, ਉਹ ਸਥਿਤੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨ ਲਵਾਂਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਸੀਂ
ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ
ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਮੰਨ ਲਓ ਕਿ ਕਿਸੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ 70% ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁੱਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਸਿਰਫ 30% ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨਰਿਜ਼ਰਵਡ ਵਜੋਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਕੋਈ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ 30% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ, ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੋਵੇਗੀ? ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਫੈਸਲਾ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸ਼ੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੇ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਹੈ ਆਰਟੀਕਲ 10 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੀਟਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਪਹਿਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੱਭ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਜੇ ਮਾਣਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ, ਸਿਧਾਂਤ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ 'ਪਿਛੜੇ' ਵਰਗੇ ਯੋਗ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਵਾਦ ਆਖਰਕਾਰ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਯਮ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ
ਡਰਾਫਟਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਅਪਣਾਇਆ
'ਪਿਛੜੇ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੇਰੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ, ਮੈਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ....
ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ: 'ਪੱਛੜਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ'? ਖੈਰ, ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਖਰੜੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੇਖੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ. ਪੱਛੜਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਉਹ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਪੱਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। (ਸੀ.ਏ.ਡੀ., ਭਾਗ 7, ਪੰਨਾ 701)"

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ
ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਛੋਟ, ਰਿਆਇਤ ਜਾਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ
ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਰਟੀਕਲ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਹੈ
ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ, ਅਰਥਾਤ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ। ਆਰਟੀਕਲ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੇ ਰਾਜ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕਰੋ, ਧਾਰਾ 16 (4) ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਫਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਰਨਾ ਵਾਜਬ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"743. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ - ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਛੋਟਾਂ, ਰਿਆਇਤਾਂ ਜਾਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਪੂਰਕ ਅਤੇ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਇਹ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ/ਅਹੁਦਿਆਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਤਰਜੀਹ ਜਾਂ ਰਿਆਇਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਇਹ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ ਜੋ "ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ" ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਹੈ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਲਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਲਾਜ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

744. ਅਗਲਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ (4) ਹੈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ? ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ,
ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ (4) ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭਾਵ ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਰਾਏ ਕਿ ਧਾਰਾ (4) ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ,

ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ; ਇਹ ਸਿਰਫ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਰੂਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾ ਵਜੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ. ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹੈ
ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀਆਂ, - ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ -
ਕਿ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ (ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ) ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ
ਧਾਰਾ (4) ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਲਾਜ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਜੇ ਧਾਰਾ (4) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਫਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਅਸਾਮੀਆਂ
ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਰਨਾ ਹੈ।

859. ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

(1)

(2) (ਏ) ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (4) ਧਾਰਾ (1) ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। (ਪਾਰਸ 741-742)

(ਅ) ਧਾਰਾ 16 (4) ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
(ਪੈਰਾ 743)

() ਆਰਟੀਕਲ ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
16. ਇਹ ਤਰਜੀਹਾਂ, ਰਿਆਇਤਾਂ ਜਾਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਵਧਾਉਣ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਇਕੱਲੇ ਛੋਟਾਂ। ਇਹ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ
ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਐਡਜਸਟ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ
'ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ' ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਪੱਧਰ
- ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (ਪੈਰਾ 745)

860. ਤਿਆਰ ਹਵਾਲੇ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
ਪੈਰਾ 681 ਵਿੱਚ। ਸਾਡੇ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਵਾਰ ਹਨ:

ਧਾਰਾ 16 (4) ਧਾਰਾ 16 (1) ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ 16 (1) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 16 (4)
ਇਹ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹੋਰ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ
ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਵਿੱਚ 'ਪੱਛੜਾ ਵਰਗ' ਸ਼ਬਦ 'ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ', ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਦਾ ਲਹਿਜਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੜੇਪਣ 'ਤੇ ਹੈ। ਸਮਾਜਿਕ ਪਿਛੜਾਪਣ ਵਿਦਿਅਕ ਪਿਛੜੇਪਣ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪਿਛੜੇਪਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਹ
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਆਪਸੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ
ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਕਿੱਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਇੱਕ ਜਾਤੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਮਾਪਦੰਡ ਇਕੋ ਇਕ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਮਜ਼ੋਰ
ਧਾਰਾ 46 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 340 ਵਿੱਚ ਡੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਐਸਈਬੀਸੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(7) ਧਾਰਾ 16 (4) ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਆਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਰਜੀਹ ਜਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 16 (4) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ।
ਆਰਟੀਕਲ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 16 (4) ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਇੰਦਰ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਹੋਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਜੋ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਜੋ 26.1.1950 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਓਪਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਸ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ
100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਮਨਮਰਜ਼ੀ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਗੈਰ-ਇਜਾਜ਼ਤਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ।

100 ਫੀਸਦੀ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
16(1). ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ, ਦਲੀਲ ਦੀ ਖਾਤਰ, ਇਹ ਧਾਰਾ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਇਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਦੇ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਤਵੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹ ਵਾਂਝੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਧਾਰਾ 16 (4) ਤਹਿਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਂਝੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਪੋਸਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ / ਜ਼ੋਨ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

<u>ਰੀ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4: ਕੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜੋ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਮੂਲ ਅਤੇ ਕਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਹਨ, ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬ ਹੈ:</u>

ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੁਦ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਨਿਰੰਤਰ ਰਹੇ ਹਨ
ਜਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਉਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ
ਮਿਤੀ ਯਾਨੀ 26 ਜਨਵਰੀ 1950 ਤੋਂ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 (1) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ,
ਆਰਟੀਕਲ 15 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਰਥਾਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਦਿਅਕ ਲੋੜਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ
ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਇੱਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਸਥਾਨਕ ਕਾਡਰਾਂ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਨਿਯਮ) ਆਰਡਰ,
1975, (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "1975 ਆਰਡਰ") "ਸਥਾਨਕ ਉਮੀਦਵਾਰ"
ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"7. ਸਥਾਨਕ ਉਮੀਦਵਾਰ:- (1) ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ
ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ[ਸੋਧੋ]

ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਜੇ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ
ਲਗਾਤਾਰ ਚਾਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਉਸ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਸੀ;
ਜਾਂ

ਜਿੱਥੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਚਾਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਦੌਰਾਨ
ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ
ਸੰਬੰਧਿਤ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਘੱਟੋ ਘੱਟ
ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਸ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਕੁਆਲੀਫਾਇੰਗ ਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ,
ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ.

ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ
ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਇੱਥੇ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ
ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਭਰਤੀ ਲਈ।

*** *** ***

*** *** ***

(2) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪ ਪੈਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ।

(ਏ) ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

() ਜੇ ਉਸਨੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸੱਤ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਬੰਧਤ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(1) ਅਜਿਹਾ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ; ਜਾਂ

(2) ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਇੰਨੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ;

() ਜੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸੱਤ ◌ਾ◌ਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੌਰਾਨ
ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਉਸ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਬੰਧਤ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ
ਸਥਾਨਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ

ਅਜਿਹਾ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰਿਹਾ ਹੈ: ਜਾਂ

(2) ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ
ਅਜਿਹੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਰਿਹਾ;

(ਅ) ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਇੱਥੇ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਭਰਤੀ ਲਈ ਪੋਸਟ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰਾਜ,
ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ

() ਅਜਿਹਾ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ ਲਈ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਜਾਂ

() ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਇੰਨੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ।

1975 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 (1) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ

ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ
ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਚਾਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਉਸ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਸੀ।

1975 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 (2) ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸਿੱਧੀ ਬੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਲਗਾਤਾਰ 7 ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ 7 ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਕਾਦਮਿਕ ਲਈ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸ਼ੁੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵਸਨੀਕ ਲਈ ਸਾਲ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਪੈਰਾ 7 (2) (ਏ) (2) () ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ।

ਜੀ.ਓ. ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ 26.1.1950 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਕੋਈ ਤੁਕ ਜਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ। ਇਹ ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਇਕੱਠੇ ਵਸ ਗਏ। ਇਹ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ-
ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਜਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹੀ ਬਹੁਤ ਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਾਜਬ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਮੌਕੇ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀਆਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜੋ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਥਾਈ ਵਸਨੀਕ ਹਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਕਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਸ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ,
ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਵਰਗੀਕਰਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ 26 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਸਨੀਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਜਨਵਰੀ 1950 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਭੇਦਭਾਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ
ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ। ਇਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬੀਲੇ ਜੋ 26 ਜਨਵਰੀ 1950 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਸ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਧਾਰਾ 371-ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14, 15 (1) ਅਤੇ 16 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਕਲਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਕਲਾਸ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਰਗੀਕਰਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14, 15 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ

ਧਾਰਾ 341 (1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਤੀਆਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 341 (2)
ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
ਜਾਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਦੀ। ਧਾਰਾ 341 (2) ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ: "341. - (1)**

(2) ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ
(1) ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਤ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਸਮੂਹ,
ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲਾ, ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ
ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 342 (1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 342 (2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ
ਧਾਰਾ 342ਏ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚੀ 5 ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣੀ ਪਵੇਗੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਾਰੇ। ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ
ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਤੀ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੋ। ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸੂਚੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

151. ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਜ ਸੂਚੀਆਂ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਬਦਲਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਜਾਤਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਜਾਂ ਜੋੜ ਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ,
ਭਾਈਚਾਰੇ, ਅਤੇ ਜੁਮ੍ਹਤਾਂ। ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ।
ਜੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਵਾਧੇ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਸੋਧ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੁਰੰਤ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧ ਾਂ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ:

"853. ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ
ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ: ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ 13 ਅਗਸਤ, 1990 ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ
ਰਾਜ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੂਚੀਆਂ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਬਦਲਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।
ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਕੇ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ
ਜਾਂ ਕੁਝ ਜਾਤਾਂ, ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ
ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਜੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਸੋਧ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਜਾਂ ਮਿਟਾਉਣ ਜਾਂ ਜੋੜਨ ਦੁਆਰਾ ਤਬਦੀਲੀ, ਉਹੀ ਹੋਵੇਗੀ
ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰੇਗੀ
ਉਸ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੂਚੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਬਰਾਬਰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ
ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ - ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ -
ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨਾ
ਕਮਿਸ਼ਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ, ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਰਾਹੀਂ ਵਾਜਬ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ
ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਜੋੜਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸੋਧ/ਤਬਦੀਲੀ ਕਰੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ
ਸੋਚਦੀ ਹੈ
ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਈ ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਕਰਦੀ
ਹੈ
ਰਾਜ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ
ਵਾਜਬ ਤੁਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਵਿਧੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਦੇ
ਨਾਲ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
(ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ) ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ
ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੋਵਾਂ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।
ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ:

"37. ਇਹ ਸਾਡੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਅਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ
ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਅਸਲ ਸਮਾਨਤਾ" ਅਤੇ "ਵੰਡਣ ਵਾਲਾ ਨਿਆਂ" "ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ" ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੀ ਸਾਡੀ
ਸਮਝ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ
ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਖੇਤਰ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ "ਵਾਜਬ ਵਰਗੀਕਰਨ" ਸਮਝਣਯੋਗ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹੀ ਮਾਪਦੰਡ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ "ਸਖਤ ਜਾਂਚ" ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

ਬੇਸ਼ਕ, ਇਹ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਉਪਾਅ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਬਦਲਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਅਨੁਕੂਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ 9 ਦੁਆਰਾ ਸਮਰੱਥ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਉਪਾਅ ਹੈ।

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

ਹੁਣ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮਚੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਨਤ ਵਰਗ ਹਨ। ਕੁਝ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ/ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਉਥਾਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ, ਪਰ

ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਤੱਕ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਣ ਦਿੰਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਥੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੱਕਦਾਰੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਡਾ ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਸਮੇਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਲਾਭ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੋਹਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਆਏ ਹਨ ਪਿਛਲੇ ੭੦ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰੇ।

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1: ਰਾਜਪਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜ। ਰਾਜਪਾਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1(ਏ):ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ,
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਕਿਸੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਰਾਜਪਾਲ ਸੋਧ/ਸੋਧ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਐਕਟ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ/ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਪੈਰਾ 5 (2), ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਨਾ ਕਿ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1()ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ, ਇਹ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ
ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1():ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ ਦੇ ਤਹਿਤ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 (ਡੀ): ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਾਜਪਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।
ਧਾਰਾ 371 ਡੀ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਧਾਰਾ 371 ਡੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼, ਇਸ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2: .. ਨੰਬਰ 3/2000 ਵਿੱਚ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਾਹਰੀ ਸੀਮਾ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3:ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਧਾਰਾ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਰਗੀਕਰਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਧਾਰਾ 16 (4) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਧਾਰਾ 16 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 (4) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ.4: ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ 26.1.1950 ਦੀ ਕਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ
ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ।

ਰਾਹਤ:

2000 ਦੇ ਜੀ.ਓ. ਮਿਸ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ

ਇੱਕ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਜੀਬ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀ.ਓ. ਸਾਲ 1986 ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਲ 1998 ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਬਕਾ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਸਨੇ ਜੀ.ਓ. ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ.
2000 ਦੀ ਮਿਸ ਨੰਬਰ 3, ਜੋ ਕਿ ਓਨੀ ਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਏ.ਪੀ. ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਐਕਟ, 1997 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਬਾਰਾ ਗਲਤ ਸਾਹਸ ਰਾਹੀਂ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਵਰਗੇ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕਥਨ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ ਇੰਦਰਾ ਸਾਹਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ 50% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ 100% ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ੧੯੯੬ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਸਰਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ .. ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ।
2000 ਦਾ ਨੰਬਰ 3 1986 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 20 ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ. ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਰਾਜ ਅਰਥਾਤ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ।
ਭਵਿੱਖ। ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ 1986 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਬਚਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ-ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ. ਅਪੀਲ ਦੀ ਲਾਗਤ ਹੈ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ATTESTED BY ME
Mrs. VAISHALI A. RAMDHAN
M.Sc. LL.B.
ADVOCATE & NOTARY PUBLIC (Govt. of India)
Uran, Navi Mumbai
Regd. No. 10519
Parties are Responsible for
Contents of Documeni